

DE BA ZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland“.

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

No. 11 : 12, Blaast de bazuin

Vrijdag 26 October 1894.

Is het voor u liever wel de tijd/ dat gij woont in uwe gemeentelijken huizen, en zal dit huis woert zijn? Hagg. 1: 4

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boek-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adreſseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten enz., Stukken der Medewerkers, en Buitenlandsche Bladen aan dHr. C. MULDER te KAMPEN; — Binn. Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan de REDACTIE te AMSTERDAM; (Ds. W. H. GISPEN). —

Officiële Kerkelijke Berichten, Verslagen enz.

(Uit Het Kerkblad van 26 October 1894, nr. 43.)

Bij dit nr behoort een Bijvoegsel.

BERICHTEN

VAN PLAATSELIJKE KERKEN.

EE, 30 Sept. '94. Onze zeer geachte Leeraar D. P. Koopmans maakte der gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Ger. kerk te Niezijl. Het was de innige begeerte van kerkeraad en gemeente, dat Z.Eerw. spoedig vrijheid mocht bekomen om voor die roeping te bedanken, wat wij Zondag 14 October ook tot onze groote blijdschap uit des leeraars mond mochten hooren. Kerkeraad en gemeente kon dan ook niet naaten, toen de godsdiensttoefening geëindigd was en het orgel den toon aangaf, om den leeraar toe te zingen de welbekende zegenbede uit Ps. 134 : 3. Bekrone de Heere dit besluit met zijnen onmisbaren zegen en moge de teurgestelde kerk spoedig den man zijns raads ontvangen, opdat ook die gemeente zich moge verblijden in de volle bediening des Woords.

Namens den Kerkeraad,
P. DE ROOI VAN GOSLIGER, Scriba.

BOLNES, 16 Oct. 1894. Tot groot genoegen van kerkeraad en gemeente, herdacht onze geliefde leeraar, Ds. C. Sietee, het onvergetelijke feit der Afscheiding, op 14 Oct. 11 juist 60 jaren geleden geschied Z.Eerw. nam als grondslag zijner rede, het zoo passende 2e vers van den 44sten Psalm, en sprak n. a. l. daarvan over: het feit der Afscheiding een werk uit God, in haar ontstaan, ontwikkelingsgang, bestaansrecht en vruchtbare vrucht. Duidelijk deed Z.Eerw. uitkomen, vooral in zijn 3e punt, hoe, door de vereeniging der kerkengroepen van '34 en '86, de eersten daardoor hun geschiedenis niet hebben verloor, maar veel eerder bevestigd, alsook dat wat het wezen aangaf, noch de naamverandering, die sedert '34 reeds 2 maal plaats had, noch de wijze van opleiding der Dienaren en Zondelingen, daarop eenige inbreuk maakt. Geve de Heere ons, en allen die Sions welvaren van harte begeeren, der vaderen voetstapen te drukken, om evenals zij gedaan hebben, te strijden en te lijden voor de eeuwige beginselen.

Namens den Kerkeraad,
G. G. V. ALTRNA, Scriba.

HUIZEN, 17 Oct. 1894. Na afloop der godsdiensttoefening werd hedenavond, onder leiding van den Consulnt Ds. A. Brouwer van Amsterdam, met meerderheid van stemmen tot Herder en Leeraar dezer gemeente door de maatschappijen gekozen de Welc. Heer Ds. L. Spoel van Harderwijk. Kerkeraad en gemeente hopen, dat Z.Ew. deze beroeping zal aan nemen. De Heere schenke Z.Eerw. hietoe licht en wijsheid, en dat Gods aangezicht met hem optrekke en met ons te zamen zij in gunste.

Namens den Kerkeraad,
JAC. BOS JR., Scriba.

GENEMUIDEN, 17 Oct. '94. J.I. Zondag was het voor onze gemeente een blijde dag. Aan het eind der morgengodsdiensttoefening maakte onze geachte Leeraar, Ds. L. Kuiper, bekend, dat hij voor de roeping naar de gemeente te Drachten had bedankt. De gemeente sprak hare blijdschap daarover uit door Z.Ew. staande toe te zingen : Ps. 134 : 3.

Namens den Kerkeraad,
A. V. D. POL, Scriba.

LOPIK, 18 Oct. 1894. Hedenavond werd, met goedvinden van den Consulnt, na da godsdiensttoefening, geleid door den Welc. heer Ds. Keulemans van Zierikzee, de roeping uitgebracht tot Herder en Leeraar op Ds. Wolf te Axel. Schenke de Heere Z.Eerw. vrijmoedigheid om tot ons te komen.

Namens den Kerkeraad,
H. DONKER.

VOORSCHOTEN, 19 Oct. 1894. Bij de Geref. kerk van Voorschoten is tot Herder en Leeraar beroepen Ds. J. Gommer te Grijskerke. Geve de Heere, dat Z.Eerw. vrijheid moge vinden om tot ons te komen.

Namens den Kerkeraad,
C. EGGINK, Scriba.

BREUKELN, 19 October '94. Uit een te voren gesteld tweetal van predikanten, n.l. de heeren Ds. Eisma van Scheveningen en Ds. van Andel van Hilaard, is gisteravond onder leiding van den Consulnt, Ds. Ochtman van Tienhoven, tot predikant alhier beroepen de Welc. heer Ds. Eisma van Scheveningen.

Namens den Kerkeraad,
D. J. FORNER, Scriba.

Bedankt voor Opeinde-Nijega, Ds. J. Veenstra van Minnertsga.

Namens den Kerkeraad,
M. WESTERBRINK, Scriba.

OPEINDE-NIJEGA, 21 Oct. '94. Heden werd uit een gesteld tweetal predikanten, namelijk Ds. A. Andree en Ds. M. Meindersma met algemeene stemmen laatstgenoemde tot Herder en Leeraar beroepen. Dat Z.Ew. vrijmoedigheid mag vinden, om tot ons te komen in de gunst van zijn Heeren Zender, is de vurige bede van gansch de gemeente.

In naam des Kerkeraad,
M. WESTERBRINK, Scriba.

GRIJSKERKE, 21 Oct. 1894. Heden mochten we van onze Leeraar Ds. J. Gommer vernemen, dat eene roeping van de Geref. kerk te Voorschoten op Z.Eerw. was ontvangen. Onze wensch is, dat de Heere licht en wijsheid geve, om in dezen tot zijne ere te besluiten.

Namens den Kerkeraad,
P. DE KAM, Scriba.

TEN BOER, 21 Oct. 1894. Heden werd tot Herder en Leeraar dezer gemeente beroepen de Welc. heer Ds. J. Veenstra te Minnertsga. Dat het den Heere moge behagen

ons dezen dienaar in zijne gunst te zenden, is onze wensch.

Namens den Kerkeraad,
W. KUIPERS, Scriba.

MINNERTSGA, 21 Oct. '94. Heden voormiddag werden wij bij vernieuwing verblijd, daar onze zeer geachte Leeraar bekend maakte, dat Z.Eerw. ook voor de roeping van Opeinde en Nijega had bedankt. Schenke de Heere ons 't voorrecht bij den voortgang gezegend samen te zijn, en dat dankbaar te erkennen voor 't aangezicht onzes Gods.

Namens den Kerkeraad,
D. T. WIERSMA, Ond.-Scriba.

OUDE-PEKELA, 21 Oct. De Ger. kerk alhier verkreeg haren hartewensch. Van Ds. F. G. Petersen te Mildam, voor de tweede maal door haar beroepen, ontving zij het verblijdend bericht, dat Z.Eerw. weldra den dienst des Woords en der Sacramenten onder haar hoopte te aangaarden. Gode de dank voor zijne weldaden.

Namens den Kerkeraad,
H. J. DE BOER, Scriba.

HALLUM, 21 Oct. 1894. J.I. Zondag maakte onze algemeene geliefde Leeraar Ds. W. Pera aan de gemeente bekend, dat hij een roeping had ontvangen van de gemeente Drachten. Als wij zien op den zegen, die Z.Eerw. geniet op zijn arbeid en de liefde die er is voor Leeraar en gemeente, dan zegen wij: Ds. W. Pera verlaat ons niet. Dit is de innige wensch en bede van kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad,
P. VAN VELDEN, Scriba.

WINSUM, 22 Oct. '94. Gisteren was het voor onze gemeente een in vele opzichten gewichtige dag. Na de morgengodsdiensttoefening had, onder de leiding van onzen tot vertrekken gereed staanden Leeraar, de stemming plaats over het bekende driel, ter voorzetting in de ontstane vacature. Met meerderheid van stemmen werd gekozen de Welc. heer Ds. K. M. R. Veldman te Garrelswaer. Geve de Heere Z.Eerw. vrijmoedigheid, om te verblijden met het bericht: „Ik kom tot u!“ De namiddags te drie uur trad onze beminde Leeraar Ds. P. A. Lanting voor eene groote schare, te groot bijna voor het kerkgebouw, op, om ons zijn afscheidswoord toe te roepen. In eene roerende rede naar aanleiding van het zoo passend woord uit 2 Cor. 13 : 11, herinnerde Z.Eerw., hoe hij ruim 27 jaren met veel zegen in onze gemeente had mogen arbeiden. Het kleine hoopje was aangegroeid tot eene bloeiende gemeente. Zoals te merken was, viel het scheiden in den leeraar en der gemeente moeilijk, maar troostvol was het voor hem, ons nog te kunnen betuigen, dat hij ons den vollen raad Gods verkondigd had. De heilbode der gemeente, die hem bij zijn vertrek vergezelde, sprak zich uit in het lied, dat den Leeraar werd toegezongen uit Psalm 121 : 4. Moge ook de gemeente Nieuwendam in dezelfde mate onder Z.Eerw.'s bearbeiding groeien en bloeien!

Namens den Kerkeraad,
K. P. MEIMA, Scriba.

RHIJNSBURG, 22 Oct. 1894. Gistermorgen, voor de godsdiensttoefening aanvang, was de gehele gemeente innig verblijd, doordien haar algemeene beminde Leeraar Ds. W. B. Renkema bekend maakte, dat de Heere Z.Eerw. vrijmoedigheid had gegeven, voor de roeping van Sneek te mogen bedanken. De Leeraar verbond zich bij vernieuwing aan deze zijne gemeente naar aanleiding van Efez 3 : 14, 16. Daarna werd Z.Eerw. een woord van dank aan den Heere toegeproken en door de gemeente staande toegezongen de laatste versen van Ps. 133 en 134. Dat 's Heeren zegen ruste op Leeraar en gemeente, is onze wensch en bede.

Namens den Kerkeraad,
J. VAN EGMOND, Scriba.

MILDAM, 22 Oct. 1894. Onze geachte Leeraar Ds. F. G. Petersen maakte gistermorgen der gemeente bekend, andermaal eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. kerk te Oude-Pekela, alsook dat Z.Ew. dit beroep had aangenomen. Zij de Heere in dezen voorts en Leeraar en gemeente zegnend nabij!

Namens den Kerkeraad,
S. PAULUS, Scriba.

St. ANNA-PAROCHE A, 23 Oct. 1894. Heden ontvingen wij het teleurstellend bericht van den door ons beroepen Leeraar, den Welc. heer C. H. Ph. Krohne te Zoutkamp, dat Z.Eerw. na eene roeping overwogen te hebben, ons moest melden, voor die roeping te moeten bedanken. Moge de Heere aan dit besluit voor de betrokken gemeenten zijn hooge goedkeuring schenken, is de begeerte des kerkeraad.

Namens den Kerkeraad,
R. HEMMES.

TIEL, 23 Oct. '94. Andermaal ontving onze geachte Leeraar, Ds. A. Varkamp, eene roeping, thans van de gemeente te Broek op Langendijk. Ook nu hopen wij, dat zijn besluit ons weldra verblijden moge en hij nog verder met rijken zegen onder ons moge arbeiden.

Namens den Kerkeraad,
A. THOLKENS, Scriba.

ROUVEEN, Oct. 1894. Naar aanleiding van Hand. 26 : 22, 23 herdacht Zondag 1 Oct. onze geliefde Leeraar Ds. J. B. van Mechelen den dag, op welken Z.Eerw. voor 25 jaren in de Bediening des Woords werd bevestigd. Aan het einde der prediking werd Z.Eerw. door een talrijk opgekomen schare toegezongen Ps. 134 : 3. Stille de Heere Z.Eerw. nog vele jaren ten zegen zijner duurzame gemeente.

Namens den Kerkeraad,
A. KISTEMAN, Scriba.

Attentie.

De hierin te noemen Commissie brengt ter algemeene kennis:

dat de Raden der Gereformeerde kerk te Rotterdam A en B;

overwegende dat het wenschelijk is, dat er orde worde gesteld op het collecteren bij de leden der Gereformeerde kerk van Rotterdam, voor Christelijke Scholen, Stichtingen van Barmhartigheid enz. enz. buiten Rotterdam, zoowel tot het voorkomen van misbruiken van allerlei aard als tot het verkrijgen van de gewenschte inlichtingen omtrent de personen, die collecteren, en het doel, waarvoor de collecten bestemd zijn, —

eene Commissie hebben benoemd met de speciale opdracht, te waken tegen verkeerde praktijken bij het hierboven bedoelde collecteren, en een onderzoek in te stellen naar de personen, die collecteren en naar het doel, waarvoor de collecten zijn bestemd; welke Commissie bestaat uit de broeders Ds. A. van Veele, Voorzitter, J. Singels, A. M. Molenaar, J. A. Grootveld, C. Kerkhof en Joh. T. de Lange; zij verzoekt mitsdien alle besturen van Chr. Scholen, van Stichtingen van Barmhartigheid enz. enz., om indien zij voor hun school of stichtingen, of welk ander doel ook, bij de leden van de Gereformeerde kerk van Rotterdam wenschen te doen collecteren, daarvan kennis te geven aan haren Secretaris Joh. T. de Lange, Plantagestraat A 16 Kratingen; daarbij al die inlichtingen te verstrekken, die noodig zijn om de commissie in staat te stellen het gewenschte onderzoek in te stellen, en bovendien bij elke aanvraag te voegen f 1.— voor de door de commissie te maken onkosten.

Zoodra mogelijk wordt aan de aanvragers gemeld, of de commissie eene aanbevelingskaart voor den collectant kan beschikbaar stellen; op welke kaart dan tevens wordt aangegeven voor welken tijd zij van kracht is; en welke kaart, nadat daar van het gewenschte gebruik is gemaakt, weder aan de commissie moet worden teruggegeven.

Namens de Commissie voorn.,
Ds. A. VAN VEELE Voorz.

Joh. T. DE LANGE, Secr.-Penn.

Rotterdam, Oct. 1894.

P.S. De Kerkelijke bladen worden beleefd verzocht dit schrijven in hunne kolommen over te nemen.

BERICHTEN VAN CLASSES.

Classis Appingadam.

De Classis Appingadam, heeft in hare verg. van 18 Oct. j.l. den candidaat H. D. Drenth peremptoir onderzocht en na gunstig advies der Prov. Deputaten met algemeene stemmen tot de H. Bediening in de kerk van Nieuwolda toegelaten.

PH. W. H. ESKES, h. t. Scriba.

Classis Brielle.

AGENDUM

voor de verg. op Dinsdag 30 Oct. e. k. in de kerk aan de Landstraat.

Praeses naar toerbeurt Ds. Sieders.

- I. Opening.
- II. Nazien der credentialen.
- III. Lezing der notulen.
- IV. Rondvraag naar art. 41.
- V. Verslag van Deputaten naar Zuidland.
- VI. Inning der collecten.
- VII. Missives van de kerk van Oud-Beijerland A.
- VIII. Vraag van de kerk van Nieuw-Helvoet omtrent art. 82 D. K.
- IX. Voorstel van Zwartewaal, om uitvoering te geven aan een vroeger genomen besluit inzake de verbeteringskosten.
- X. Aanvraag van diezelfde kerk om advies.
- XI. Aanvraag van de kerk van Vlaardingen A om advies in eene tuchtzaak.
- XII. Voorstel van de kerk van Stad a/b H., beoogende eenparigheid in 't gebruik van de doopsformule.
- XIII. Sluiting.

Namens de roepende kerken,
F. DROST.

W. SIEDERS.

Classis Harderwijk.

AGENDUM

voor de vergadering op Woensdag 14 Nov. aanvang ten 10 uur te Harderwijk, in het gebouw der Gereformeerde kerk B.

1. Opening der vergadering.
2. Onderzoek der Credentialen.
3. Aanwijzing van het moderamen.

4. Lezing der notulen.
5. Rapporten.
6. Instructiën der lastbrieven.
7. Ingekomen stukken.
8. Zou het niet wenschelijk zijn, dat op iedere Classicale vergadering gevraagd wordt, of de eene kerk op de andere iets heeft aan te merken?

Harderwijk B.

9. Inning der November-collecten voor de Hulpbehoevende kerken en de Vrije Universiteit.
10. Rondvraag naar Art. 41 D.K.
11. Regeling der vacatuurbuizen.
12. Aanwijzing van tijd en plaats der volgende vergadering.
13. Sluiting.

Namens de roepende kerk van Ermelo,
E. H. RULLEMAN, Praeses.
W. v. Loo, Scriba.

Ermelo, 22 Oct. '94.

ONTVANGSTEN.

Voor den Zuidoosthoek van Friesland.

Door Ds. Westerhuis van de Chr. Jongel.-vereeniging 2 Tim. 2 : 19 te 's Hage f 15,—
Den gever onzen hartelijken dank.

Namens de Commissie,
P. A. SMILDE, Penn.

Inwendige Zending in Zuid-Holland.

Gift door R. Sikkema van de Zangvereen. te Groen- teggat, Gron. f 3,—
In vele weken hadden wij niets te vermelden, omdat wij niets ontvingen. Met des te meer dank vermelden wij bovengenoemde gift uit Groningen.

M. H. K. MOL, Penn.

Zwartewaal, 22 Oct. '94.

Ontvangen voor de Theol. School.

Van de gemeente te:		
Houwerzijl	f 6,17	Kockengen (1/2 c.) f 13,25
Zoutkamp	10,22	Loenen id. — 3,05
Winsum	16,30	Maarsen id. — 1,21
Bruinisse	8,06	Mijdrecht id. — 10,45
Scharendijke	2,50	Nichtevecht id. — 10,18
Wissekerke	1,50	Tienhoven id. — 10,41
Zwijndrecht	25,89	Vinkeveen id. — 4,—
Baambrugge (1/2 c.)	7,62	Vreeland id. — 4,42
Brenkelen id.	8,42	Wilnis id. — 4,—
Kamerik id.	8,72	
Van de gemeente te Wommels 1/2 coll. — 8,38		
In de vorige opgave stond 's-Gravenhage f 91,— moet zijn 's-Gravenhage A. J. NEDERHOED, Penningmeester.		

Middelstum, 22 October 1894.

Ontvangen voor de Kas tendienste van Em. Pr. Pred.-Weden-Weezen.

Zuid-Holland 2e Coll.		
O. en N. Wetering	f 14,67	
Delft A	f 76,34	Friesland 2e coll.
Nieuw-Lekkerland	14,83	Dunswaarde e. a. — 3,01
1e Coll.		Bolsward B. — 3,85
Barendrecht B.	22,70	Oeverijssel 2e coll.
Classis Woerden 2e Coll.	Zwartsluis — 33,25	
Aarlandrveen	6,89	Zalk — 8,08
Nieuwkoop	8,56	1e coll.
Woerden	3,33	Dalfsen — 5,—
Zwammerdam	10,38	Zeeland 2e coll.
Classis Woerden 3e Coll.	Colijnsplaat — 5,50	
Alfen a/d Rijn	81,64	Scharendijke — 13,—
Bodegraven	28,88	3e coll.
Leimuiden	7,—	Haamstede — 8,21
Oudshoorn	3,14	Camperland — 8,78
Noorden	2,42	Wissekerke — 1,77
Gift uit O. en N. Wetering		— 1,—

G. J. BRUGMA.

Algemeene Penningmeester.

Schraus bij Leeuwarden, 13 October 1894.

Ontvangen voor de Zending.

Door den Heer Hovy, van J. V. O. te Amsterdam in kerk B in eene coll. gev.	f —,50
De P. C. v/d Gem. te:	
Doornspijk	f 16,50
Oldebroek	5,36
Ermelo	26,06
Hatten	40,76
Door Mevr. de Cock—Dozy te Kampen, van Mej. K. te H.	2,47
Door Mej. N. Hemmes—Landwehr, v/d vereen. „Drangt elanders lasten“ te Delft	9,45
Door Ds. Postema, gev. in 't kerkz. te Warffum	3,50
Door Ds. Meijer te Langeslag, uit de Zend. bus der Jongel.-vereen.	3,90
Door Ds. Lanting te Winsum, v/d coll. op 't N. Ev. Zend. feest	51,49
Door den Heer J. J. Verbrugh te Velp, een ged. der coll. op 't te Middachten geh. Chr. Nat. Zand. feest	40,—
Door Hoofdonderw. Groeneveld, v/d leerlingen der 2de Holl. Eng. Chr. School te Graud-Rapids Mich. N.-Am.	10,01
Door Ds. Erdmans, gev. in 't kerkz. te Yerseke	5,—
Door J. Streutker, de coll. op 't Jaar. der Ger. Jongel.-vereen. te Hoogeveen	9,35
Door Ds. Klaarhamer te Utricht, van N. N. een dankoffer voor de nutzend. van Ds. Adriaanse — 10,—	
Doerborgh, 22 Oct. 1894.	B. DE MOEN, Penningm.
N.B. In 't voorg. nummer staat: Door Ds. Erings te Gauw, de contributie van Mej. de wed. P. Elzinga te Nijland f 1,—; lees Mej. de wed. P. Elzing enz.	

Zie vervolg in het Bijvoegsel.

Stichtelijke Lectuur.

Driscerle roemen.

III.

En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening gekregen hebben. Rom. 5: 11.

Wij willen thans spreken over den hoogsten roem der geloovigen.

En dat is het roemen in God, door onzen Heere Jezus Christus.

Voorzeker zal dit wel eenige verwondering baren. Misschien denkt men wel, dat het roemen in de verdrukkingen nog meer is. Toch is dit niet zoo. En, ten einde men deze zaak wat beter versta, willen wij de gedachte des apostels wat nader toelichten.

Hij heeft eerst gesproken over het roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. Daarna over het roemen in de verdrukkingen. Dat het tweede roemen meer is dan het eerste, hebben wij de vorige maal aangetoond. Waarom het roemen in God meer is, dan het roemen in de hoop der heerlijkheid Gods en in de verdrukkingen, wenschen wij nu te zien.

Hebt gij wel opgemerkt, geliefde lezers, dat, hoe uitnemend het eerste en het tweede roemen ook zijn moge, het zich toch bepaalt tot iets toekomstigs, hetwelk ons door genade geschonken zal worden.

Nu is dat roemen voorzeker uitnemend, en wel een bewijs, dat men den Heere liefheeft, en dat de heerlijke vruchtgevolgen, uit de verdrukkingen door Gods genade ons toevloeiden, ons zeer liefelijk en dierbaar zijn. Ja die vruchten zijn zoo liefelijk, dat wij zelfs roemen in de verdrukkingen, om het nut en den zegen, die ons daardoor ten deele worden.

Het blijkt dus, dat het oog op eene goede zaak gericht is, dat wij door Gods genade eene kostelijke zaak begeeren mogen. Immers wat is al beter, dan ons te mogen verblijden in de hoop der heerlijkheid Gods, en in de geestelijke vruchten, die de Heere ons deelachtig maakt door middel van de verdrukkingen.

Heerlijke begeerte, die het bewijs is van een gereinigd gemoed en van de zekerheid, dat men eenmaal bij den Heere, zijn verheerlijkt Hoofd, zal worden opgenomen in den hemel. Immers, de naar den Heere hongerende en dorstende ziel zal ook verzadiging van vreugde erlangen. Die naar den Heere verlangt, zal door genade ook bij Hem komen. Dit is de duidelijke uitspraak der Schrift. Evenwel, bij dit roemen bepaalt de geloovige zich bij iets, dat hem ten deel zal worden. Hij verblijdt zich in eene toekomstige heerlijkheid, die, hem nu reeds in beginsel en ten deele geschonken, eenmaal zijn volkomen bezit zal zijn, en die in al haren rijkdom geopenbaard zal worden.

In het derde roemen heeft men het oog niet meer op iets toekomstigs. Het is alsof men zichzelf vergeten heeft. Hoewel men zich verblijdt in de toekomstige heerlijkheid, toch is het oog nu op nog iets hoogers gevestigd. En dat is op God zelf, en op Jezus Christus, door wien wij de verzoening gekregen hebben.

Laat ons zien, hoe dit roemen veronderstelt het gekomen zijn tot de ware rust der verzoening; tot de bevassing van het eindoel, waartoe Christus de zijnen verlost heeft; tot het rechte licht in den oorsprong des heils; tot het genot van het begin van het hemelleven.

Vooreerst willen wij zien, hoe dit roemen veronderstelt het gekomen zijn tot de ware rust der verzoening.

Immers, een iegelijk die roemt in God door onzen Heere Jezus Christus, door wien wij de verzoening verkregen hebben, die verkeert niet meer in een toestand van vrees of van twijfel; ook staat die niet meer bij de eerste beginselen, gelijk die gekend worden door hen, die aanvankelijk de toelichting hebben genomen tot den troon der genade; evenzoo is de verlossing, gelijk die in Christus is, voor hen geen vreemde zaak, gelijk bij zoo velen, die nog maar volstrekt niet kunnen zeggen, verlost zich te kennen door den Heere Jezus Christus. Neen, die zoo spreken, genieten de rust, die door Christus verworven, en hun persoonlijk geschonken is door een oprecht geloof in Jezus Christus. Zij kennen de kracht der verlossing, der vergeving hunner zonden, der verzoening met God door onzen Heere Jezus Christus. Zij onderkennen de waarde en de vrucht van het verlossingswerk door Christus volbracht, en aan hunne zielen toegepast door den Heiligen Geest. Zij kunnen zeggen, gered te zijn door Christus en in Hem den vrede hunner ziel gevonden te hebben.

Immers, dat roemen in God door onzen Heere Jezus Christus, is onmogelijk, zoo men niet weet, wat Hij ons verworven heeft, en wat men aan Hem heeft.

Die dat heilsfeit recht kent, door ware geloofsomhelzing, die kan eerst in waarheid zich verheugen en God

danken voor zijn onuitspreklijke genade. Geen danken, geen roemen in God, op de wijze als hier geschiedt, is mogelijk, tenzij men verlost is, en den rijkdom der genade Gods in Christus mag proeven en smaken, en tenzij de liefde Gods in onze harten is uitgestort door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

Zoo lang nog eenige twijfel of vrees ons hart vervult, is dit roemen onmogelijk.

Vandaar dat zoo weinigen dit roemen kennen, omdat zij nog zoo veel leven tusschen hoop en vrees, en omdat zij nog zoo weinig licht hebben in het verlossingswerk van Christus, en nog den waren vrede en de zalige rust der verlossing niet kennen.

Voorts veronderstelt dit roemen de bevassing van het eindoel der verlossing. Het eindoel der verlossing is geweest, ons tot God te brengen. Dat zegt de apostel Petrus zoo duidelijk, als hij schrijft: Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zoude brengen.

Ziet, de mensch is van God afgevalen. Hij moet weder naar God toe. De kloof, die er was tusschen God en ons, moest gedempt. En die is ook gedempt, en wel door Christus, door wien wij de verzoening gekregen hebben. Door Christus' komst op aarde en door zijn lijden en sterven is de schuld betaald, de verzoening met God teweeg gebracht. En het eindoel dier verlossing en verzoening is niet, dat wij alleen zalig worden zouden, maar dat wij tot God zouden gebracht worden en in Hem eindigen zouden.

En die nu roemt in God, die heeft bewezen, dat hij het eindoel der genadebetooning in Christus verstaan heeft, en dat hij alzoo vervuld is van de kracht der verzoening, en van het heil door Christus geworden, en dat hij met dat alles eindigen mag in God, om Hem te loven en te prijzen.

In God te roemen, door onzen Heere Jezus Christus, in God te eindigen, Hem te verheerlijken, dat is het eindoel van al Gods gaven en vooral van het geheele werk der verlossing. Dit volk, zegt de Heere, heb ik mij geformeerd, zij zullen mijnen lof vertellen. En uit Hem, door Hem, en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de lof en de eer en de heerlijkheid in alle eeuwigheid, Amen.

God moet weder worden al ons heil, onze eer, onze psalm, het leven onzer ziel. Zoo is het met al Gods volk, wanneer het zich in waarheid verlost kent. Zoo is het met al de hemelingen, wier werk en lust is, God te verheerlijken in den Zoon zijns welbehagens.

Het roemen in God veronderstelt ook, dat men gekomen is tot het rechte licht in den oorsprong zijns heils.

Dat geeft duidelijk te kennen dit Woord: door wien wij nu de verzoening verkregen hebben. Dit is eene dubbele weldaad. Reeds is het eene groote weldaad, verlost te zijn door onzen Heere Jezus Christus.

Eene dubbele weldaad is het, te mogen zien, hoe die genade is geworden door onzen Heere Jezus Christus, hoe die verkregen is in den weg van 's Heeren diepe vernedering, van zijne overgave tot den dood des kruises van zijn ontzaggelijk lijden naar lichaam en ziel. Is een weldaad niet te grooter, naarmate er meer voor is noodig geweest, om die te verwerven? Daarom ook maakt de weg, waarin de genade-weldaad voor ons verkregen is, de weldaad zelve zoo onuitspreklijk groot.

Voorts maakt het gezicht op den geheelen oorsprong des heils den geloovige zoo sterk. Immers het verlossingsplan was uit God, de komst van Christus was uit God, de verkiezing was uit God, onze trekking tot Christus was uit God; zoo mede onze bevestiging en verzegeling. (Zie 2 Cor. 1: 21, 22)

Zulks maakt de genade-weldaad zoo groot. En hoe meer het volle licht opgaat over den oorsprong onzes heils, hoe meer wij zien, dat alle deze dingen uit God zijn, die ons met zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus; hoe meer dankzegging er ook zijn zal aan God, hoe meer blijdschap in God, hoe meer liefde tot Hem, die ons alzoo heeft liefgehad. En hoe meer gesterkt in God wij onze loopbaan kunnen loopen, geloovende, dat wij vaststaan in zijne liefde en trouw, dat wij in Hem meer dan overwinnaars zijn, en dat niets ons zal scheiden van de liefde Gods, die er is in Jezus Christus onzen Heere.

Ten slotte veronderstelt dit roemen het genot van het begin van het hemelleven. Immers dat is het hemelleven, Gode eeuwig te prijzen en te verheerlijken. En dat niet slechts in woorden, maar in de daad en in waarheid, uit den overvloed en de volheid des levens. Zoo moeilijk het is God te verheerlijken, wanneer het hart bezaaid is en bezwaard, zoo gemakkelijk is het God te verheerlijken, als de kracht der verlossing en der verzoening, gelijk dat eenmaal geschied zal, ten volle zal zijn toegepast en zal

worden genoten; als de gemeente geheel vereenigd zal zijn met haar dierbaar Hoofd Jezus Christus; als zij vervuld zal zijn tot al de volheid Gods; als zij zich volkomen verlost zal kennen van de laatste smet der zonde; als zij God kennen zal in Christus, zoo als Hij is, in den vollen rijkdom zijner heerlijkheid, als God alles zal zijn in allen.

En, die nu roemen mag in God, geniet een beginsel van het zalige hemelleven.

Zalig hij, die hier alzoo in God mag roemen door onzen Heere Jezus Christus. Hij leeft, hoewel nog op aarde verkeerende, reeds in beginsel in den hemel. Hij doet het werk der hemelingen; dat werk, dat wij als verlost, eenmaal ook zelf zullen doen op volmaakte wijze, om, als wij gansch en al met Christus vereenigd zullen zijn, als al de kracht der verlossing door ons zal ondervonden worden, en als wij bij den Heere zullen zijn, en Hem zullen zien, zooals Hij is, en het verlossingswerk in al deszelfs volheid zullen kennen, Hem te verheerlijken in den Zoon zijner liefde, en in al den rijkdom zijner genade.

Mogen wij hier roemen in God, dat is voorzeker een zalig werk. Maar hoe zalig ook, de Heere komt in dit leven nooit tot zijne volle eer. Hoe onuitspreklijk Gods liefde is, en hoe heerlijk dat verlossingswerk is, daar mogen we hier iets van genieten, maar de volle rijkdom en heerlijkheid zal eerst dan genoten worden, als het groote doel is bereikt, als wij volkomen zalig zijn en voor eeuwig bij den Heere zullen zijn, om Hem eeuwig te loven en te prijzen.

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Schriftbeschuwing.

Paulus en Corinthe.

XXVI.

1 Cor. 6: 1-10

De gemeente van Corinthe was hooggevoelende, maar scheen wel met een geest der verdwazing geslagen te zijn, naardien zij dingen in haar midden toeliet, die in lijnrechte tegenspraak waren met hare eer.

Hen, die binnen waren, oordeelde zij niet, hoewel zij er gerechtigd, ja verplicht toe was. Dit heeft ons het vijfde hoofdstuk van onzen brief doen zien. Van hen daarentegen, die buiten waren, van ongeloovigen en onrechtvaardigen, lieten hare leden zich oordeelen! Dit zeggen ons de eerste verzen van hoofdstuk zes.

Durf iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een ander, te recht gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen? Zoo vraagt Paulus in vs. 1. Er ademt eene heilige verontwaardiging in zijne vraag. Hoe durft gij, o Corinthe, de eer der gemeente met voeten treden, door uwe geschillen over mijn en dijn voor Heidensche rechterstoelen te brengen. Dat deden de Joden nog niet eens. Ook in de verstrooiing bleven zij zich hunnen theocratischen adel bewust, door steeds ter beslechting van geschillen een scheidsgericht uit eigen midden te kiezen. De Christenen in Corinthe schijnen daarentegen hun gemeentelijk eergevoel te hebben uitgedoofd. Men ziet hen, die heiligen heeten, voor onrechtvaardigen staan, en deze boven zich erkennen, door van hen te vragen, wat recht is! O, al was er in Corinthe's gemeente ook slechts een enkel geval van broeders die zoo deden, dit enkel geval zou nog te veel zijn.

Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? vs. 2. De vraag ademt verwondering. De Corinthe's stellen zich aan als kinderen, die niet weten van hoe hoogen stand zij zijn, en zich beneden de knechten stellen. Toch konden zij weten, dat zij de toekomstige rechters der wereld zijn. Daniël had het reeds gezegd; den heiligen der hooge plaatsen werd het koninkrijk overgegeven, Dan. 7: 27. Paulus zelf had het hen bovendien geleerd. Ook waar het de dingen der toekomst betrof, placht hij met zijn onderricht tot in de bijzonderheden toe af te dalen. Thans herinnert hij hen met opzet aan wat zij weten, maar — vergeten. Ook de heiligen van Corinthe zullen in vereeniging met hun hoofd, Christus, de menschen dezer wereld oordeelen. Thans ligt de gevolgtrekking voor de hand; zij wordt in het tweede lid van vs. 2 vraagsgewijs gegeven: en indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerichtzaken? 't Was immers ongerijmd, dat menschen als de Corinthe's, die de grootsche verwachting koesterden, van straks de wereld te oordeelen, zichzelf onbevoegd zouden achten, om in dingen te beslissen, die vergeleken met die, waarover het toekomstig gericht liep, allergeestigst moesten heeten.

Nog verder gaat Paulus in vs. 5: Weet gij niet, dat wij de engelen oordeelen zullen? Hoe veel te meer de zaken, die dit leven aangaan! Het bepalend

lidwoord *de*, vóór het woord: engelen, wordt in het oorspronkelijke weggelaten, omdat de apostel op den hoogen stand dergenen, die de gemeente te oordeelen heeft, den nadruk leggen wil. De engelen, die hij op het oog heeft zijn niet de goede, maar de kwade. Dat ook de goede door de gemeente geoordeeld zouden worden, wordt nergens in de Schrift geleerd; daarbij is het niet te denken, dat de goede engelen nog geoordeeld zouden worden, naardien zij reeds voor lang onberispelijk bevonden zijn. Veelmeer zien wij in de gelijkenissen van de tarwe en het onkruid en van de goede en kwade visschen de engelen als dienaars van den hemelschen Rechter optreden; zij toch scheiden rechtvaardigen en onrechtvaardigen van hen, en voltrekken aan de laatsten het Godsgericht. Maar indien zij, die aan deze rechters der toekomst in rang gelijk staan, aan het oordeel der gemeente onderworpen zullen worden, — hoeveel te meer dingen, dit leven aangaande?

Het 4e vers trekt de toepassing uit het voorgaande: Zoo gij dan gerechtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet die daarover, die in de gemeente minst geacht zijn. Zoo toch lezen wij met onze Staten-overzetting, en niet vragenderwijs — stelt gij hen tot rechters die bij de gemeente veracht zijn, namelijk, Heidenen; want waarlijk, deze waren niet bij de gemeente veracht, naardien zij hen anders niet tot rechters gekozen zouden hebben. Bij de gewone vertaling behoudt het woordje *dan* zijne volle betekenis, die van *derhalve* of *bijgevolg*. Zeggen wil de apostel, dat zij zulke dingen, als waarover zij strijd voeren, gerust aan de minsten onder hen kunnen opdragen; deze zijn hietoe althij nog goed genoeg. 't Is niet noodig, dat zij er hunne hoogontwikkelde, wijsgeerig gevormde leeraars voor kiezen; de dingen, waarover zij rechtsgedingen met elkander voeren, zijn te weinig van beteekenis, dan dat de minsten in de gemeente ze niet zonden kunnen behandelen. Zij loopen toch over het mijn en dijn, — men houde dit wel in het oog. De apostel spreekt alleen over burgerlijke geschillen; niet over misdrijven; in het laatste geval toch wil hij de Heidensche overheid ten volle geadviseerd zien als de wreester Gods, ook door de gemeente. Maar de dingen des burgerlijken levens, een, die behandelde men in eigen kring.

Ik zeg u dit tot schaamte, zoo vaart de apostel voort in vs. 5. Deze woorden kunnen slaan op wat volgt; waarschijnlijk echter sluiten zij zich aan het voorafgaande aan, en wil de apostel zeggen: met opzet zeide ik, dat gij de minsten tot scheidsrechters kiezen zoudt, omdat ik u beschaamd wilde maken over het gewicht, dat gij aan uwe strijd-vragen over de dingen dezer wereld hecht. Aan nietigheden offert gij de eere der gemeente op! Dat de apostel er toch niet op tegen heeft om de verstandigsten uit de gemeente hier toe te kiezen, blijkt uit de in het genoemde vers volgende vraag: Is er dan alzoo onder u geen, die zou kunnen oordeelen tusschen zijne broeders? Er is reden voor deze vraag. Zóó toch stellen zich de Corinthe's aan, alsof het in hun midden aan verstandige lieden ontbrak. Niet één wijze in hun midden! en dat in eene gemeente, zoo ontwikkeld, zoo begaafd, dat een man als Paulus te ongeléerd, te eenvoudig is, om haar te kunnen stichten! O Corinthe's, wat handelt gij in tegenspraak met u zelve, u vernederende, terwijl gij u verhoogt.

Maar de eene broeder gaat met den anderen broeder te recht — en dat voor ongeloovigen! vs. 6. Hier herhaalt Paulus, wat hij vs. 1 heeft gezegd; het teekent zijne ontroering over het gebeurde. Het woordje *maar* wijst op het contrast tusschen het hooge standpunt en het lage gedrag der strijdvoerende broeders. Zij, de toekomstige rechters van menschen en engelen, hoe maken zij de gemeente tot schande, als zij daar misschien langgerekte processen met elkander voeren, voor de ongeloovigen, der wereld tot vermaak. Welk eene ergeris voor de wereld, welk eene schande voor de gemeente!

Nadat Paulus het voeren van twistgedingen voor Heidensche rechterstoelen bestraft heeft, gaat hij er in vs. 7 en 8 toe over om den wortel van dit kwaad te bestrijden, te weten het rechtzaken hebben met elkander. Alzoo schrijft hij: Zoo is er dan ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander rechtzaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever schade? Maar gijlieden doet ongelijk en doet schade, en dat den broeders. Hun, wie ongelijk aangedaan wordt, ontbrekt het aan de liefde, die het ongelijk verdraagt. Voorzeker verbiedt de apostel den verongelijken niet om er naar te staan, dat hij aan zijn recht komt. Maar zoover moet hij het niet laten komen, dat het eene rechtzaak wordt. Dan geve hij liever voor dien tijd toe, gedachtig aan het woord aan Jezus: zoo iemand met u rechten wil,

en den rok nemen, laat hem ook den mantel. Erger nog staat het met anderen, namelijk met hen, die den broeder in verzoeking hebben gebracht om eene rechtzaak tegen hem te beginnen. Zij doen ongelijk, zij doen schade, en dat — aan broeders! Aan hen, wien zij het leven schuldig zijn. Waarlijk het scheen wel, als geloofden de Corinthe's, dat de genade een vrijbrief voor de zonde was.

Vandaar Paulus' woord vs. 9 en 10: *O! weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het koninkrijk Gods niet zullen beërven? Duvalt niet. Noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers zullen het koninkrijk Gods beërven.* Door het koninkrijk Gods verstaat de apostel het rijk der heerlijkheid, dat tegelijk met den Christus openbaar worden zal. Dit rijk is heilig; daarom kan alleen de geheiligde er ingaan. Buiten dat rijk blijven — hoort het Corinthe's! — de onrechtvaardigen. Zij worden wegens den samenhang hier allereerst genoemd. Maar alle andere onbedenene zonde blijft er evengoed buiten; dat de Corinthe's zich door geene het vleesch vleiende redeneeringen op het dwaalspoor laten brengen. En nu somt de apostel de zondaars op, die, tenzij bekeering intrede, buiten het Koninkrijk der toekomst zullen blijven. Voorop staan zij, die hoerrij bedrijven en zij, die in overspel leven; tusschen deze beiden in krijgt de man, die de afgoden dient, eene plaats, wat zich daaruit verklaart, dat deze dienst vooral in Corinthe, met schromelijke ontucht gepaard ging, en dat een Christen, die aan de afgodische feesten deel nam, aan geestelijke hoerrij zich schuldig maakte. Dan volgen de ontuchtigen en de mannschenners; de eersten heeten eigenlijk de verwijden, de maanen die zich tot vrouwen maken, en bij de anderen hebben wij te denken aan hen, die met dezulken onnatuurlijke gemeenschap hebben. De groote omvang, welke deze zonde in Paulus' dagen in Griekenland genomen had, geeft er aanleiding toe, dat de apostel ze afzonderlijk opsomde. De verder opgenoemde zondaren zijn zulke, die tegen de rechtvaardigheid in handelen, de dieven en de roovers, wier opnoeming den apostel tot zijn uitgangspunt terugkeeren doet, terwijl hij tusschen beiden eene plaats geeft aan hen, die het goud als het hoogste goed najagen, of zich aan den wijn verslaven, of roovers van 's naasten eere zijn.

VAN ANDEL.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend,

Zooals ge u lichtelijk kunt voorstellen, wordt er dagelijks gesproken over de verassing op Lombok. Vooral nu de couranten uit Indië zijn aangekomen en de berichten onophoudelijk aangevuld worden, is er een ruim veld voor bespiegeling. We weten nu, in bijzonderheden, hoe het gebeurd is. In verband hiermede wordt natuurlijk de vraag besproken, of die verassing niet had kunnen voorkomen worden, en wie de schuld heeft van de mogelijkheid, dat zoveel dappere officieren en soldaten op zulk een gruwelijke en afschuwelijke wijze hebben kunnen vermoord worden.

De fouten in het militaire en de onachtzaamheden moesten zoo groot en in het oog loopend zijn, dat deskundigen schier geen woorden hebben voor hunne verbazing over het gemis aan beleid bij in den Indischen krijg geoefende veldheeren, en bevelhebbers. Vandaar dat de onderstelling al is uitgesproken, dat de opperbevelhebber waarschijnlijk gebeine instructies van het burgerlijk bestuur heeft gehad, waardoor zijne handelingen wel niet gerechtvaardigd maar toch verklaard kunnen worden.

Men wacht nu op meer licht en hoopt reeds eenig meer licht te zullen verkrijgen, als in de volgende maand de Kamer weder bijeenkomt.

Doch of dit licht komt of niet komt, feit is en blijft het, dat er een zeer afschuwelijke moord heeft plaats gehad, waardoor honderden dapperen het leven verloren, of gruwelijk verminkt zijn, en een aantal families in smartelijken en diepen rouw zijn gedompeld.

Ook geven de berichten grond voor de opmerking, dat het in Indië al even zoo gaat als hier, en het woord van den minderen man niet geloofwaardig wordt geacht. Wat een gewoon verstandig man ziet, ziet een hooger geplaatste in den regel niet. En al blijkt het van achteren, dat de ondergeschikte toch goed heeft gezien, het blijft toch zoo het was, en is en zijn zal.

Zoo gaat het veelal in het burgerlijke en in het militaire; en in de officiële wereld schijnt dit regel te wezen.

De ondergeschikte, zoo hij een verstandig man is, begrijpt dus al spoedig, dat hij,

in zijn eigen belang, zijn mond moet houden, en maar moet uitvoeren, wat gelast wordt. En vooral in het militaire schijnt het gewoonte te wezen, dat zelfs hooger geplaatsten, die een eigen meening verdedigen, gevaar lopen van op het onverwachtst een schrijven te ontvangen, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken, dat zij hun eervol ontslag aanvragen met aanspraak op pensioen.

Vermoedelijk zullen we nog langen tijd bezig gehouden worden met de bespreking en beschouwingen, in de bladen, van de gebeurtenissen op Lombok. Vermoedelijk zal de Regering, hier en in Indië, nog wel iets moeten hooren, dat zij liever niet hoorde. Vermoedelijk zullen de zaken op Lombok nog miljoenen kosten en nog tal van menschenlevens eischen. Vermoedelijk, zegt men, zal de tegenstand op Lombok wel niet zo lang duren als in Atjeh, omdat het weerstandsvermogen der Balijers niet zoo groot, en het land voor hun positie niet zoo gunstig is. En vermoedelijk zal het allerfinste en allercritiekste ook van deze historie, voor de groote menigte, wel min of meer in nevelen gehuld blijven.

De tegenspoeden van allerlei aard, waarmee onze Regering, ook in Indië te kampen heeft, zijn, uit Christelijk oogpunt de dingen beschouwende, niet moeilijk te verklaren. Als we de vraag stellen: Wat hebben onze vaders en wat hebben wij met Indië gedaan; wat is de Indische maatschappij, uit godsdienstig en zedelijk oogpunt; hoe wordt het Christendom door civiele en militaire autoriteiten, door ambtenaren en handelslieden, onder Heidenen en Mohamedanen, in Indië vertegenwoordigd; en wat is en wordt er gedaan om de bevolking, vele miljoenen sterk, met stoffelijke en geestelijke ellende op te heffen; als we zulke vragen stellen, is er slechts één antwoord, dat met de waarheid overeenstemt, en in Bijbeltaal uitgedrukt, aldus luidt: »Wij liggen in onze schande en schaamte bedekt ons.»

De zedelessaars van onzen tijd wijzen vooral op dronkenschap en ontucht, als de oorzaak ook van den jammer op Lombok. Maar dronkenschap en ontucht zijn niet alleen, en niet in de eerste plaats, oorzaken, het zijn eerst en meest gevolgen.

Gevolgen van de averechtsche wijsheid der eeuw die, met haar valsche begrippen van neutraliteit, de Christelijke religie met afgoderij op één lijn stelt, en hier en in Indië onverschilligheid, godsdienstloosheid, zedelijkheid, en mitsdien goddeloosheid in de hand werkt.

Gevolgen van al die valsche theorieën over de bovennatuurlijke openbaring, over den oorsprong van de Christelijke religie, over de kerk, hare belijdenis en haar tucht.

Gevolgen van die valsche, God en mensch ootterende politiek van het eigenbelang, waardoor de gedoopte volken, en ook ons volk, »chande en smaad hebben gebracht over den Christelijken naam.

Gevolgen, m.e.w. van den afval van den eenigen waren God, die zich in zijn Woord geopenbaard heeft, van de belijdenis zijns Naams en van zijn waarachtigen dienst.

Waar de zuivere, Christelijke religie heerscht en den toon aan geeft ook in het publiek leven, kunnen dronkenschap en ontucht nog wel sporadisch voorkomen, maar zij kunnen nooit heerschen, nooit geregelemaanteerd, nooit onder het gezag der overheid zijdelings beschermd, en door de openbare meening als noodzakelijk kwaad verdedigd worden.

Waar dit laatste echter geschiedt, worden de blanke menschen door de zwarte menschen diep veracht, en als honden veracht, onder allen schijn van onderdanigheid en onderwerping, en kunnen Hindoes en Mohamedanen met een hooger, zedelijk standpunt pronken, en de uitbreiding der Christelijke religie tegenstaan met allen schijn van recht.

In de toonevende bladen wordt nu met grooten lof melding gemaakt van den pastoor, den dominé en den zendeling, die de expeditie op Lombok vergezellen, en zeldzame blijken gaven van toewijding en menschevriendheid in die verschrikkelijke dagen, toen ons dapper leger zoo afgrijselijk vermoord werd. Vooral *Dr. Rogge* wordt hoogelijk geroemd, en wat van zijn heldenmoed, zijn toewijding, zijn hulpvaardigheid verhaald wordt, doet dan ook in geheel Nederland ongeveinsde hoogachting en waardeering voor dezen man oprijzen en gevoelen. Ook het gedrag van den zendeling *Wijnmalen* wordt zeer geprezen; alleen vindt men het niet goed, dat hij nog malcontent is op het stuk van de »huishoudsters." Men hoopt echter, dat hij wel langzamerhand aan deze dingen zal wennen en zal leeren inzien, dat het in Indië niet anders kan, en een klein kwaad overmijdelijk is, om een grooter te voorkomen.

Reeds hoorde ik in mijne tegenwoordigheid de opmerking maken: »dat is wat anders dan de dominees hier!" En ik

stemde het dadelijk toe, omdat ik overtuigd ben, dat er op »dominees hier", ge-gronde aanmerkingen zijn te maken. Als ik »s Zondags sommige »dominees hier" die eenmaal op een Zondag preeken, naar en van de kerk zie rijden, die geen half uur van hunne woning verwijderd is, komt ook bij mij de gedachte wel eens op: dit is geen vleesch dat in de pekel voor bederf bewaard wordt, maar een fijne confituur in suiker. Aan de andere zijde gelooft ik ook, dat »vele dominees hier," van alle kerkgenootschappen, zoo zij, door Gods voorzienigheid, in omstandigheden geplaatst werden als *Dr. Rogge*, nog wel zeer zouden medevallen.

Veel indruk heeft de aanvankelijk verkregen uitkomst der verkiezingen in België gemaakt. Dit was de eerste verkiezing naar de nieuwe wet, waarbij het kiesrecht aanmerkelijk is uitgebreid. Vallen de talrijke herstemmingen in denzelfden geest uit, dan zullen in de Belgische kamer slechts twee partijen om de macht worstelen, nl. de Roomsche partij en de socialisten, wel te verstaan de parlementairen. De z.g. gematigd, eigenlijk behoudend liberale partij, is geslagen of tot een kleine minderheid teruggebracht.

Dit feit zal voor ons land ook wel niet zonder invloed blijven. De partijen van van het behoud zullen er wel winste mede doen voor hun strijd tegen de kiesrechtuitbreiding. Voor België schijnt die uitbreiding reeds te laat gekomen te zijn. Hoe zal 't met Nederland gaan?

In den regel komen bij ons de meeste dingen te laat, en het vaderlandsche spreekwoord: als het kalf verdronken is, wordt de put gedempt,— wordt op elk gebied in zijn diepen zin gekend en in zijn gegrondheid bewezen.

De Balijers vermoordden onze soldaten met repeteregeweren van de nieuwste vinding, en de Sasaks, die ons helpen tegen de Balineezen, werden gewapend met trompladers, een soort geweren, welke voor vijfzig jaar nog in gebruik waren.

En zoo gaat het met vele dingen. Geen minister, die werkelijk een ingrijpende hervorming poogt aan te brengen, vindt zoo veel steun en medewerking, dat hij toonen kan, wat hij wil. Onder goedkeuring van het denkend deel der natie, wordt hij door de volksvertegenwoordiging afgemaakt.

Aandoenlijk is het te lezen, hoe het sterfensgevaar van den Keizer aller Russen al dreigender wordt, en onder welke pijnlijke omstandigheden de Troonopvolger ten huwelijk zal gaan. De aanaastende Carin, eene Heseische prinses, lidmate der Lutherse kerk, heeft, volgens de dagbladen, van de heilige Orthodoxe Synode der Grieksche kerk weten te verkrijgen, dat zij haar geloof niet behoeft te vervloeken, maar volstaan kan met de verklaring, dat zij tot de Grieksche kerk overgaat alleen, om met haar echtgenoot van dezelfde kerk te zijn.

Men ziet hieruit, dat zelfs de heilige orthodoxe Synode zich laat afdwingen. Een verschijnsel, dat niet zeer bemoedigend is voor de vrienden van staatskerken. Ook ziet men er uit, dat nog altijd het woord geldt: »Vest op prins geen vertrouwen." De Protestantsche kerken hebben overvloedig de gelegenheid gehad, om de waarheid van dit woord proefondervindelijk te leeren kennen.

In alle kringen der maatschappij wordt dikwerf veel gedaan en veel nagelaten om een voordeelig huwelijk. Dat ook in de allerhoogste kringen zoo iets voorkomt, behoeft dus geen verwondering te wekken. Maar al zulke dingen moesten toch de oogen openen voor de noodzakelijkheid, om de kerken van het Protestantisme eindelijk onafhankelijk te maken van vorstenvloed, van vorstengunst en vorstenhaat, opdat ze door vorsten-afval niet uit heur stand gerukt worden.

In Rome schijnt men druk in de weer te zijn, om de verzoening met de Grieksche kerk tot stand te brengen. Het Panselisch gezag over de volken zou daardoor zeer toenemen. Of echter de heilige Orthodoxe Synode bereid zal bevonden worden, haar gezag aan den Onfeilbaren Paus af te staan, zal de tijd leeren. In ieder geval zal het voor de volken niet zoo'n groot verschil zijn, of de beet komt van de kat of van den kater. En voor de handhaving van de maatschappelijke orde zullen de vorsten en de staatslieden ook wel geen hindernissen aan de uitvoering van dit denkbeeld in den weg leggen.

In ons land is nog altijd de gezegende naverking van het Calvinisme te bespeuren, en daarin ligt nog eenige waarborg voor volksvrijheden en voor de onafhankelijkheid der kerk. En hoe donker ook de toestand in vele opzichten is,— vergeleken bij andere volken, hebben we nog rijke stof voor ootmoedigen dank.

Zaterdag 20 dezer, den geboortedag der Vrije Universiteit, had op de gewone wijze de overdracht plaats van het rectoraat. *Prof. Rutgers*, de aftredende rector, hield

bij die gelegenheid de gebruikelijke redevoering en sprak over de toepassing van het recht op de kerk, om te betoogen: dat er werkelijk kerkrecht is, en dat dit recht niet in strijd is met het wezen der kerk; maar gevorderd wordt, mits dit recht in overeenstemming zij met de natuur der kerk, en verdedigde het kerkrecht tegen de bewering van rechtsgeleerden die vroeger, en niet het minst in onzen tijd, kerk en recht onverzoenlijk tegenover elkander stelden.

Dr. Kuiper werd gemist, en in gevoelvolle woorden besprak de redenaar dit feit, dat niet het minst in zijn hart zulke teedere snaren roerde.

Prof. Fabius zal nu dit jaar rector zijn. Moge de Zou der gerechtigheid deze Universiteit, ons dierbaar Vaderland, de Kerk des Heeren en ons allen beschijnen!

Van harte:
t. t.
GISPEN.

Politiek Overzicht.

Na de algemeene verkiezingen in België voor Senaat en Kamer zijn afgelopen is met juistheid te oordeelen over de ingrijpende verandering, die het daar bijna algemeen, schoon meervoudig, kiesrecht heeft veroorzaakt. Wij vestigen daarbij vooral de aandacht op die voor de 2de Kamer.

In hare vorige samenstelling waren van de 152 zetels er 93 bezet door Catholiken en 59 door liberalen en enkele radicalen. Geen socialist had zitting. En thans beschikken de Catholiken over niet minder dan 104 zetels, terwijl hunne vereenigde tegenstanders er slechts 48 kunnen bezetten. Dezen gingen dus 11 stemmen achter—genen elf stemmen vooruit, hetgeen een verplaatsing van 22 stemmen tengevolge heeft, zoodat de Catholiken over meer dan twee derden der stemmen kunnen beschikken.

Doch de liberalen zijn nog veel sterker achteruit gegaan: van hunne vorige 59 plaatsen, konden zij er nu slechts 15, zegge vijftien, behouden! De overige 33 gingen op socialistisch over van het zuiverste water.

Naar verhouding beschouwd maakten deze »t meeste succes. In geen land der wereld traden zij bij een eerste generale verkiezing zoo sterk in het parlement op en konden ze in zulke sterke groepen aan de stembus verschijnen als in België. Dat geldt echter slechts voor het midden-zuidelijk deel van België, waar de Walen de meerderheid hebben, de mijnarbeid het sterkst vertegenwoordigd is en de Catholieke kerk in het oude zog voortleeft, zonder opwekking of eenig breken met den ouden sieur. In het Noorden, bij de Vlaamsche bevolking, konden de socialistische gen terreinen winnen, schoon ze ook daar op enkele plaatsen te Brussel een sterk aantal stemmen uitbrachten, zelfs byna zooveel als de liberalen.

Voor dezez echter is de neêrslag beslissend en verpletterend. Nog sterker dan bij de jongste generale verkiezing in Duitschland, kwamen zij, met een verlies van bijna 3/4, uit den strijd te voorschijn!

Ook hier heeft dus weer bevestigd wat aanhoudend onzerzijds is voorspeld, dat het liberalisme bij voortgaande beweging op niets anders kan uitloopen, als op socialisme en nihilisme.

En al moge ook in België het getrouzel en »tgemar der Regeering om ook het volk meer invloed te geven, hebben medegewerkt om velen, verbitterd, in socialistische richting te doen stemmen, zonder zelve juist nog socialistisch te zijn (waarop zekere verschijnselen wijzen) — beginselen zijn onverbiddelek en voeren als met geweld daartoe waar men eerst volstrekt niet wilde wezen.

En het laatste geschiedt dan vooral wanneer een regeringsmeerderheid niet tijdig de bakens vazet en, in plaats van met kracht de beweging in betere bedding te leiden, slechts reactionair en autocratisch tegenover 't verlangen naar vermeandering van recitmatigen volksinvloed gaat staan en handelen.

Het komt ons voor, dat zulk een bedrijf juist zoo sterk mogelijk door den uitslag der Belgische verkiezingen wordt veroordeeld, en er geen grond is, om zich op den uitslag, als een reden, om tegen uitbreiding te zijn, te beroepen.

Toegegeven zal moeten worden, dat, indien de regeringsmeerderheid en de Conservatief-liberalen in België wat toeschietlijker waren geweest met uitbreiding van den volksinvloed, dit den socialistischen minder krachtig zou hebben doen zijn, en zij zeker in minder getale ter stembus zouden zijn verschenen. Bovendien, de uitslag der verkiezing in 't algemeen wijst onweersprekelijk eene verschuiving van links naar rechts aan. De Catholieke rechterzijde zag hare meerderheid van 34 tot 56 stemmen klimmen. En ofschoon zij in 't zuiden een enkelen zetel en daarmede zelfs een harer hoofdleiders verloor, zij kan krachtiger dan ooit de teugels van het bewind voeren!

Natuurlijk zal het socialisme voortwoekeren; dat is met geen uitbreiding van stemrecht te keeren! Maar, indien een regering niet noodeloos prikkelt tot verzet, met een warm hart let op de volksnooden, met vaste hand daarin tracht verbetering te brengen en overigens de richtingen, die zich aan God en zijn Woord houden, ook vrij en onbelemmerd laat ontwikkelen en rechtmatigen invloed uitoefenen, zal het socialisme al weinig meer vorderingen maken dan het in de kringen van het liberalisme toch maken zou. Zijn optreden in de parlementaire kringen leidt in den regel niet tot zijne versterking, tenzij door ontactischen zin zijner tegenstanders in de hand gewerkt. Slechts éene zaak vergat men in België, om bij 't verplicht en meervoudig stemrecht, ook eene proportionele vertegenwoordiging in te voeren. Daardoor liet

men een krachtig middel tot agitatie in liberalistisch-socialistische richting! Van het oorlogsveld in het Oosten kwamen nog geen zekere tijdingen in van eenig beteeke-nende beslissingen.

De toestand van den keizer van Rusland is steeds achteruitgaande; zijn spoedig verscheiden wordt tamelijk zeker geacht. Van daar dat 't huwelijk van den Kroonprins zooveel mogelijk wordt bespoedigd.

NOORDTJ.

VOLKSNOODEN.

Onderstaande mededeeling brengen wij gaarne ter kennis van de lezers van de *Bazuin*. Niet omdat zij rechtstreeks voor vele lezers belang heeft. Ach, neen, van alle lezers van alle Christelijke bladen is nog slechts een gansch zeer klein getal, nog niet één percent, tot deze Vereen. toegetreden. Men hoort er van en leest er van, en is er niet tegen en — treedt toch niet kloek vooruit om met hart en hand hulpe te bieden.

Waarom dan? Om nog eens de aandacht op deze Vereen. en hare teedere roeping te kunnen vestigen. De nood is zoo groot. Der kranten tal is zoo veel. *Geref. Zieken-verzorging* in huis, in »gasthuizen" enz., ze is zoo schaarsch. Is onze Zaligmaker ook niet een Heere en Geneesheer der kranten? Broeders, zusters, komt dan, hebt gij nu lang genoeg u bedacht en — verzuimd. Nietwaar?

Vereeniging tot bevordering van Gereformeerde Ziekenverzorging in Nederland.

Aan leden dier Vereeniging, hare begunstigers of corporatiën, met het recht om een stemhebbend afgevaardigde naar de Algemeene Vergadering te zenden, wordt medegedeeld, dat door den tweeden penningmeester over hun jaarlijksche bijdrage voor het boekjaar 1894 in de maand November zal worden beschikt. De contributie's van het vorige jaar werden eerst in het begin van dit jaar gestort. Maar dewijl dit boekjaar einde December afloopt, moeten vóór dien tijd de bijdragen geïnd zijn, en zal dit in 't vervolg, aan te vangen met dit jaar, telkens in November geschieden.

Voorts wordt men beleefd verzocht contributie's en collecten, altijd te zenden aan het adres van den TWEEDE penningmeester, hieronder vermeld.

Namens het voorloopig Bestuur:
L. LINDERBOOM, Voorzitter.
G. J. BARGE, Secretaris.
W. HOVY, 1e Penningm.
W. H. VAN SCHAIK 2e Penningm.
Prinsengracht 319 AMSTERDAM.

»Dit is van den Heere geschied, en het is wonderlijk in onze oogen."

Zoo mogen en moeten we getuigen, nu onze trouwe Verbonds-Jehova bij vernieuwing zijne weldadigheden groot gemaakt heeft, en getoond, dat hij het Verbond met Abraham zijn vriend, van kind tot kind wil gedenken.

Meer dan eens hebben de lezers van dit blad gemerkt, dat wij melding hebben gemaakt van »onze Sulamith"; o zoo gaarne zouden wij ons duidelijker hebben uitgedrukt; het belang der zaak eischte echter de uiterste voorzichtigheid; door een enkel woordeke slechts mochten we aanduiden, dat de Heere zijn oud volk niet vergeet; en dengenen die met de zaak bekend waren onder de aandacht brengen, dat alles nog goed ging, dat de Heere krachtdadig doorwerkte. Thans echter mogen we het stilzwijgen verbreken;

»Want nu, nu heeft met gunstig' ooren De Heer op onzen wensch gelet, Hij, die het al kan zien en hooren.

Merk! op de stem van mijn gebed." Wat er dan is gebeurd? Iets, dat ons met dank en aanbidding moet vervullen, jegens onzen trouwen God en Koning, die wel niet immer antwoordt als wij het verachten, maar die zijne beloften geenszins vertraagt.

Wie dan die »Sulamith" is? Dat is eene dochter Israëls, die voor ongeveer drie jaren zich tot ons gewend heeft om raad en licht in betrekking tot het heil harer onsterfelijke ziel. Dat is een Joodsche meisje die, toen nog maar ruim 20 jaar, zich als een verlorene zondares had leeren kennen, en door genade had leeren gelooven, dat Jezus is de Christus, de Messias, die aan de Vaders was beloofd, en onmisbaar voor een iegelijk, die zalig wilde worden.

O, wat was het ons, en deze en gene met ons, goed, als we uit hare brieven lazen, of, wat ons nog groter was, uit haar eigen mond hoorden, hoe beslist zij was in hare overtuiging, hoe de Heere haar aan haarzelve had ontdekt, en hoe innig zij aan het volk van God zich verbonden gevoelde; en hoe zagen wij met haar, reikhalzend uit naar de are, waarin zij naar den vurigen wensch van haar hart den Heere Jezus Christus, als den Messias van Israël, als haren Messias mocht belijden. Er waren echter belemmeringen, die dit verhinderden, en die niet, voordat een bepaald tijdstip was aangebroken, konden worden weggenomen.

En zie! de Heere, die alles schoon maakt op zijn tijd, deed dit tijdstip ons belevan; Hij bracht onze geliefde zuster, onze *Esther* van Engers in welstand tot ons en gaf haar licht en kracht om op eene expressielijk daarvoor belegde kerkeraadsvergadering alhier met helderheid en beslistheid te getuigen van de hope die God haar geschonken, van den Messias dien zij gevonden had.

Met groote vrij- en blijmoedigheid werd zij, na ingesteld onderzoek, dan ook tot de rechten van Christus' kerk toegelaten. In meer dan één oog blonk een traan, een hartelijke handdruk werd haar gegeven, en een geestdriftvol welkom haar toege-roepen, terwijl het: »God zal zijn waarheid

nimmer krenken," en het: »Die gunst heeft God zijn volk bewezen" gezongen werd op eene wijze, zooals niet altijd een Psalm of lied wordt aangeheven. En zoo gingen we dankend en biddend den volgende Rustdag te gemoot; den dag, waarop onze geliefde Zuster door den Heiligen Doop der Gemeente des Heeren zoo ingelijfd worden.

De kerkeraad oordeelde, dat aan deze plechtigheid een Bidstond voor Israël moest verbonden worden, alsmede, dat dit heuglijk feit zoo spoedig mogelijk in de gemeente moest worden verbreid. Dit kostte trouwens niet veel werk; als een stroom liep het belangrijk nieuws de gemeente door; en, tot lof en eer van den driemaal heiligen Naam des Heeren moet het worden vermeld, al spoedig bleek ook hier de waarheid van Gods getuigenis, dat de aanne-ming van Israël zoude zijn het leven uit de dooden. De een vertelde het aan den ander, en de een werd opgewekt met den ander, en ieder zag de belangrijke ure reikhalzend tegemoet.

En die ure heeft Israëls God ons doen beleven. Voor een buitengewoon talrijke schare, trad de leeraar op om te spreken over Joh. 1: 42b »Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is overgezigt zijnde de Christus"; aan het einde waarvan de Doopsbediening zou plaats vinden.

Daar stond zij, onze geliefde Zuster uit Israël, daar sprak zij het vijfvoudig »Ja" op een hielden en beslisten toon uit; daar knielde zij onder het zingen van vs. 1 en 2 uit den 134en Psalm voor het aangezicht des Heeren in het midden der gemeente neder; daar druppelde haar het Water des Nieuwen Verbonds op haar voorhoofd en het

ESTHER! IK DOOP U IN DEN NAAM DES VADERS, EN DES ZOONS, EN DES HEILIGEN GEESTES.

werd onder eene ademoelose stilte uitgesproken, waarop onmiddellijk »Dat 's Heeren zegen op u daal!" haar werd toegezongen; en het uit de blikken en tranen, en weldra ook uit de handdrukken bleek, dat de gemeente het een zalig voorrecht achtte deze dochter Israëls in haren schoot op te nemen.

Ja het is een voorrecht, hetwelk de Heere onze God ons genadiglijk heeft verleend; niet het minst voor hem, die zelf uit Israël, deze onze Sulamith, nu bijna drie jaren ter zijde mocht staan, haar den Heiligen Doop heeft mogen toedienen, en met zijne gade de pastorie als een welkom toevluchtsoord voor haar open mocht zetten.

EBEN HAEZER! jubelt dan ook onze ziele; want ware de Heere niet voortdurend kennelijk tusschenbeide gekomen, wij zouden dit genot niet hebben kunnen smaken; maar Hij, die het werk zijner handen niet laat varen, heeft altijd mogelijke belemmeringen geweerd, heeft boven bidden en denken alles wel gemaakt. Zij Hij door zijne genade onze jeugdige Zuster verder zegenend nabij; beware Hij haar voor alles wat haar naar lichaam of ziel schadelijk zou kunnen zijn; doe Hij bovenal haar opwassen in de kennis en genade van den Heere Jezus Christus; en geve Hij haar, en ons met haar, het zalig voorrecht te smaken, dat ook hare geliefde ouders, broeders, zuster, en verdere betrekkingen, den Messias mogen vinden. Laat ons gebed zich met hare smeekingen paren; ja laat ons gansch den huize Israëls gedurig gedanken voor den troon der genade.

In onze geliefde *Esther* is het bij vernieuwing gebleken, dat ook van Israël »het overblijfsel leeft trots woord- en wetverkrachting" en tevens gebleken, dat al zien wij geen vrucht, de vrucht evenwel aan het rijpen kan zijn.

Met de uiterste behoedzaamheid moet de arbeid onder Israël worden waargenomen; tegen den sterksten andrang in, van geliefde Broeders en Zusters, moet meestal het diepste stilzwijgen worden bewaard. Staat kunnen wij er echter op maken, dat onze arbeid aan- en ons gebed voor het oude volk van God, niet ijdel zal zijn in den Heere. Nu en dan geeft de Heere van die vrucht ons iets te plukken, opdat wij van moedeloosheid niet zouden bezwijken, en — tot vernieuwen jiver zouden worden geprikkeld.

Klimme dan ons gebed voor Israël nog vuriger dan voorheen, tot den hemel, dragen we ook onze geliefde *Esther* steeds op aan den troon der genade; en doen wij aan en voor Israël, wat onder den zegen des Heeren, ter zijner toebrenging kan gelden. Dan zullen we de tenten der vromen van den lof des Heeren hooren weergalmen; dan zal voor Israëls grooten Oppreheer het huis des Heeren van vreugde druischen, en dan jubelt de gemeente des Nieuwen Verbonds:

»Dees' en die is in Zion geboren!"
Driesum, 22 Oct. '94. E. KROVELD.

LANDSMEER. Aan den avond van den 18en dezer was de Geref. Jongel.-vereën. alhier eene feesture bereid, wijl zij haar vijfjarigbestaan mocht herdenken.

De Weleerw. Heer *Dr. H. L. Beijer*, onze geliefde Eere-president, als teestredenaar voor haar opgetreden, sprak tot haar naar aanleiding van Paulus' betuiging: Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die geloofd enz.

De naverigadering, bijgewoond door een vijftal afgevaardigden van genabuurde zusters-vereën. en door de zangv. Halleluja en geleid door den Eere-voorzitter, kenmerkte zich door den Christelijken toon, die in alle verslagen, voordrachten en samenspraken werd gevonden.

Atgewisseld door eenige liederen door Halleluja gezongen, was het spoedig na middernacht. Met dank aan God voor zijne goedheid, sloot *Dr. Beijer* dit genotvol samenzijn.

Vervulle de Heere aller wenschen bij deze gelegenheid nitgesproken, en stelle Hij haar tot een licht en tot een stad, die niet verborgen kan zijn.

Namens de Vereen.,
D. BOSSCHIEER, Secr.

ADVERTENTIE.

Ondertrouwd:
RUTGER VELDHUIZEN VAN ZANTEN

EN
MARIA MULLER.

HILLEGOM,
DELFTSHAVEN, 18 October 1894.

Getrouwd:

A. NAWIJN,
ber. Pred. te Westerschelling c. a.

EN
A. DE BRUIJN,

die tevens voor de betoonde belangstelling hunnen hartelijken dank betuigen.
AMSTERDAM, 25 Oct. 1894.

De Heere verblijdde ons met de zeer voorspoedige geboorte van eene
DOCHTER.

R. W. DE JONG,

J. M. DE JONG—

HOLTEN, 21 Oct. '94.

Zoo de Heere wil, hopen onze geliefde Ouders,

THOMAS W. NAUTA

EN
INKJE P. KEULEN,

den 1 November hun 45-jarig
Huwelijksfeest te herdenken.

Hunne dankbare Kinderen
Behuwd- en Kleinkinderen.

MAKKUM,

1 November 1894.

Het behaagde den vrijmach-
tigen God, heden avond om 8^{1/2}
uur, door den dood van onze
zijde weg te nemen, in de hope
des eeuwigen levens, onze ge-
liefden Echtgenoot en der kin-
deren zorgdragenden Vader

Jan J. Kingma,

in den ouderdom van bijna 60
jaar, na een genoegelijke echt-
vereniging van 24 jaar.

Namens Kinderen en Behuwd-
kinderen.

TRIJNTJE WIERSMA

WED. J. J. KINGMA.

Algemeene kennisgeving.
DRAHTEN, 16 Oct. 1894.

Den 18 October overleed te
Almeloo, zacht en kalm, onze
geliefde Moeder, Behuwd- en
Grootmoeder, in den gezegenden
ouderdom van ruim 85 jaar.

Uit aller naam,

UTRECHT H. VAN LUMMEL.

's HAGE J. DE GEEST.

ALMELOO P. VAN LUMMEL.

B. DE WEERDT.

J. KALDWALJ.

J. A. VAN LUMMEL.

Heden overleed in haren
Heere en Heiland onze innig
geliefde Pleegmoeder en Tante,
Mejuffrouw

Dirkje van Tongerloo,

Wed. van den heer J. ALBERTS
in den ouderdom van 73 jaren.

Hunne bedroefde Pleegkinderen,

A. VAN TONGERLOO.

M. M. VAN TONGERLOO

J. B. VAN TONGERLOO.

KAPELLE A/D IJSEL,

19 October 1894.

Het behaagde den vrijmach-
tigen God, in den weg zijner
aanbiddelijke voorzienigheid, van
onze zijde weg te nemen door
den onverbiddele dood, onze
geliefde en trouwe Echtgenoot
en Moeder

HILLECHEN HEMMES,

in den ouderdom van 54 en een
half jaar.

Vrije genade was de grond
harer hope, en dit doet ons ge-
looven, dat zij de eeuwige heer-
lijkheid ingegaan is.

Doe de Heere God ons aan-
biddend zwijgen in dezen weg
der droefheid en smart.

J. KERSSIES, v. d. M.

M. H. KERSSIES.

N. G. KERSSIES.

G. KERSSIES.

H. KERSSIES.

SAUWERD,

22 October 1894.

Heden behaagde het den Heere
uit ons midden weg te nemen
onze geliefde Moeder, Behuwd-
en Grootmoeder

Klaasje Gelmers

Duiven,

WED. J. KIST STAGGER,
in den gezegenden ouderdom
van 80 jaren. Zacht en kalm
ging zij de ruste in, die er over-
blijft voor het volk Gods. Dit
is ons tot troost.

J. STAGGER.

Z. A. STAGGER—

Mos

G. STAGGER.

B. STAGGER—

KETEL.

K. STAGGER.

MEPPEL,

20 Oct. 1894.

BEDE OM HULP!

Ondergeteekenden, bestuurders van het
Suppletiefonds „Draagt elkanders lasten“
te Wolvega, hetwelk zich ten doel stelt,
minvermogene ouders te steunen in de
kosten voor Gereformeerd onderwijs hunner
kinderen, zien zich genoodzaakt een be-
roep te doen op de mildadigheid van
alle vrienden, van Gereformeerd onderwijs,
die met meer middelen gezegend zijn, om
geldelijke bijdragen. In eigen omgeving
wordt door contributien en een centsvereeni-
ging het mogelijke gedaan, maar de op-
brengsten hiervan zijn niet toereikend.

Neige de Heere veler hart tot deze zaak,
opdat geen arme kinderen van het voor-
hen zoo noodige onderwijs verstoken zijn.

Namens het Bestuur,

W. HEMPEL, Voorzitter.

G. VISSER, Secretaris;

bij wien giften worden ingewacht.

Als

Huishoudster

biedt zich aan, zoo spoedig mogelijk,
een **BEK.**

BURGERDOCHTER,

35 jaar, G. G. Uitstekende getuigen
staan ten dienste bij C. BOTJES, Pre-
dikant te Hensbroek.

Wordt gevraagd een

Vleeschhouwersknecht,

bekendheid met de **worstmakerij**
strekt tot aanbeveling. Zondags vrij.
Brieven lett. A. bij den Boekh J. M.
v. ECK, te Gorinchem.

De schoonste en meest verkocht
wordende huis-orgels zijn die van

BREEBAART'S

ORGELHANDEL, DAMRAK 22, AMSTERDAM

De nieuwe magazijnen be-
vatten een groote en schoone

COLLECTIE VAN 65 TOT 1400 VRAAG-CATALOGI.

HUIS-, SCHOOL- EN KERKORCELS,

die door soliditeit van constructie, lief-
lijkheid van toon, en zeer laag gestelde
prijzen boven alle andere Orgels uit-
munten.

G. ELSHOVE,

Paulus Potterstraat 291—293,

den Haag

Magazijn van AMERIK. ORGELS

Ook zonder prijsverhoging bij mijne
Agenten: W. F. LETTERIE, 1e Jan
Steenstraat, Amsterdam, en J. DE
KLERK te Brille.

Magazijn van Pianino's

en Am. Orgels

billijkst adres der echte **Müller Ci-
thers**, J. PROPER Kampen.

GRAFSTEENEN EN

GRAFMONUMENTEN

SWITTERS & TERPSTRA,

Steenhouwers, Zuidersingelstraat.

GRONINGEN.

Alvorens uwe

Bouwmaterialen

te koop **vraagt** prijzen aan
PELT & Co. 's-Bosch, Kanaal D. 93
Rotterdam, Glash 41.

Levering op alle keur.

Concurreerendste prijs.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:

Rede en toespraken

BIJ DE

INSTALLATIE VAN

DS. P. BIESTERVELD,

als Leeraar a/d Theol. School van de

Gereformeerde kerken in Nederland,

door

T. BOS

Bediener des Woords te Bedum.

Prijs 30 cent.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

S. A. OTTO,
Hoogstraat—Woudrichem.
Magazijn van Muziekinstrumenten.
Specialiteit in

Echte Amerikaanse ORGELS

uit de beste fabrieken der wereld, tegen de laagste prijzen.
Men vrage geïllustreerde **prijscourant.**

Bij ZALSMAN te Kampen is verschenen:

HET HOOGE BELANG

DER

AMBTELIJKE VAKKEN.

REDE

TER AANVAARDING VAN HET LEERAARSAMBT AAN DE
THEOLOGISCHE SCHOOL DER GEREFORMEERDE KERKEN
IN NEDERLAND, TE KAMPEN.

Uitgesproken 27 September 1894,

DOOR

P. BIESTERVELD.

PRIJS 60 CENT.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan, en wie het bedrag in postzegels aan
ZALSMAN te Kampen zendt, ontvangt deze Rede franco thuis.

Zondagsschool-Uitgaven van G. F. CALLENBACH te Nijkerk.

Deze uitgaven munten uit door:

degelijken inhoud, fraaie uitvoering, zeer lage prijzen.

Voor 1894 verschenen 26 boekjes. Nergens elders vindt men
zulk een groote keuze nieuwe uitgaven.

ALLE boekjes zijn voorzien van fraai geïllustreerd omslag en
plaatje, die van 20 en 25 cent van 2 plaatjes, die van 30 cent en hoo-
ger van 3 plaatjes.

Bij bestelling van 25 boekjes, hoe ook gesorteerd,
wordt slechts DE HALVE PRIJS berekend, waardoor ook
de kleinste Zondagsschool van den laagsten prijs kan profiteren. Voor
62^{1/2} cent ontvangt men thans 25 boekjes van 5 ct en voor f 2,25
een stel van de 26 nieuwe boekjes ter waarde van f 4,50.

Bovendien is voor elke Zondagsschool in Nederland gratis verkrijgbaar
1 ex. van al de nieuwe boekjes van 12^{1/2} cent en hooger, in één boekdeel
vereinigt onder den titel van WINTERBLOEMEN. De aanvraag daartoe
moet geschieden door het hoofd der School, met bijvoeging of van 12^{1/2} cent
voor de portkosten, of opgaat van den boekhandelaar, door wiens tuschenkomst
men het verlangt.

De CATALOGUS is gratis en franco verkrijgbaar
Alle soliede boekhandelaars nemen bestellingen aan
en zenden evenals de uitgever gaarne ter inzage.

Van het algemeen gezocht werk:

De wonderlijke leiding Gods,

met Christiaan Salomon

Huttsch, is een nieuwe goedkope

druk ter perse, welke zal verschijnen

in 7 afleveringen à f 0,30.

1e Aflevering en prospectus bij elken

soliden Boekhandelaar voorhanden

J. C. VAN SCHENK BRILL,

DORSBURG. Uitgever.

Verschenen bij JAN HAAN te

Groningen:

Eene opwekking tot eenen
noodzakelijken strijd. Motto
preek over Jer. 11 : 19, door C. M. W.
PLET, v. D. M. te Ezing. f 0,12^{1/2}

Korte brief over de heili-
gving van de kinderen der ge-
loofvolgen in Christus, door JO-
HANNES à MARCK. Naar de uitgave
van 1729 in de tegenwoordige spelling
door C. M. W. PLET. f 0,20.

Verschenen bij A. FERN-

HOUT, Amsterdam:

Nieuw Fotografisch Portret

VAN

Ds. W. H. GISPEN.

Cabinetformaat f 1.—.

Visiteformaat „ 0,50.

Verschenen:

VERMAAN EN TROOST

uit het Hoogduitsch

door J. W. A. NOTTEN.

Prijs f 0,60 ing. f 1.— in prach-
tbandje.

H. J. VAN DER VEGT.

ZWOLLE.

H. H. KERKERADEN

worden vriendelijk doch dringend uitge-
noodigd de eventuele veranderingen
ten dienste der **Kerkelijke
Statistiek** in het Jaarboekje der
Gereformeerde kerken over 1895 omge-
gaand op te geven aan den uitge-
ver van het Jaarboekje P. v. D.
SLUYS te Enkhuizen. Ook opgave
der veranderingen van Secretarissen
onzer Jongelings- en Jonged Vercen. en
van het ledental, alsmede Onderwijzers
van Zondagsscholen en getal kinderen
zijn zeer gewenscht.

Met spoedige en duidelijke opgave
aan den uitgever zult u zeer verplichten

De redactie van het Jaarboekje.

Ds. H. G. DE JONGE, te Dordrecht.

Ds. A. v. D. SLUYS, te Enkhuizen.

4 ct.

4 ct.

Enige korte vragen

VOOR DE

kleine kinderen

DOOR

JACOBUS BORSTIUS.

IN LESSEN VERDEELD, DIE MET

OPSCHRIFTEN ZIJN VOORZIEN

DOOR

O. C. DOORNBOS.

Deze uitgave, op goed papier met
duidelijke letter gedrukt, kost

niet meer dan 4 cent.

Een ex. ter kennismaking wordt op
verzoek terstond franco toegezonden.

4 ct.

4 ct.

Door het Geref. Traktaatgenootschap
„Filippus“ is uitgegeven bij J. DEN
BOER te Breukelen, en bij alle soliede
boekhandelaars verkrijgbaar:

VOOR DE ZONDAGSSCHOOL.

Een zestal Kerstliederen.

Prijs: 2 ct. — 100 ex. f 1,20. —

250 ex. f 2,80. — 500 ex. f 5,40. —

1000 ex. f 10. —

Inhoud: I Voorspellingen. II Kerst-
psalm (Jes. 9 : 1, 5, 6.) III De En-
gelen en de Herders. IV De Engelen-
zang. V De Wijzen uit het Oosten.
VI Lofzang.

Onderstaande alom gebruikte vraag-
boekjes worden nogmaals onder de
aandacht gebracht van H. H. Gods-
dienstleeraren.

Ds. H. E. GRAVENHUIJER, Ger. Geloofsleer.
Idem Bijb. Gesch. O. V.
Idem „ N. V.

Exemplaren ter kennismaking op aan-
vraag gratis te bekomen.

P. RAMAN,

Firma P. HUISINGH, Uitgaver.

WINSCHOTEN, 17/10 '94.

VOOR IEDER WAT!

Het eerste Kerstfeest zonder

vader, door v. d. Maas. f 0,07^{1/2}

De grootste schat. Een kerst-
boekje, door Wamelink. 0,15

Tegengiften tegen het Remon-
strantisme, m. v. v. de Cock 0,60

Van Adam tot Abraham, door
J. van Andel. 1,25

Env. Liederen voor Chr en
Zondagssch., door Voerman. 0,10

De Evangelische Gezangen
den oorlog, door O't Holt. 0,25

Slapeloosheid, hare oorzaken
en hare genezing. 0,25

Samen f 2,67^{1/2}

Wie een postwissel van f 1.— zendt
aan ZALSMAN te Kampen, ontvangt
bovenstaande **BOEKEN franco**
thuis.

Zanggezelschappen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:

HOSANNA.

64 Liederen voor drie- en vierstemmig
Mannenchor, ten dienste van Jongelings-
ver. en Christ. zanggezelschappen. Door
SERNE f 1,25.

DE ZINGENDE PELGRIM.

25 Liederen voor Christ. zanggezelschap-
pen Door KEUNING. 30 cent

LIEVEN EN LOVEN.

25 Liederen voor Christ. zanggezel-
schappen. Door KEUNING. 30 cent.

DE CHRISTEL. ZANGER.

20 Liederen voor zanggezelschappen en
huisgezinnen. Door van WIJCK. 25
cent.

DE ZANGVRIEND.

34 Meerstemmige Christ. liederen voor
jong en oud. Door WIJLE. 25 cent.

DE KLEINE ZANGER.</

Vervolg van Bladz. 1.

Aan de Eerw. Kerkeraden der Geref. Kerken in de Classe Dordrecht.
Genade, Barmhartigheid en Vrede!

De Kerkeraad der Geref. Kerk te GIESSEN-OUDEKERK heeft de eer U op te roepen tot de Vergadering der Classe, welke, zoo de Heere wil zal gehouden worden op DONDERDAG 1 NOVEMBER des voormiddags te 9½ uur, in het Kerkgebouw in het KROMHOUT te Dordrecht, en brengt hierbij tevens de agenda van die vergadering ter Uwer kennis.

Met toebidding van 's Heeren zegen,

Namens den Kerkeraad van Giessen Oudkerk,
K. KUIPER, Scriba.
A. KNOLL, Consulent.

Zwijnrecht, 15 Oct. '94.

AGENDUM.

1. Opening der Vergadering.
2. Onderzoek der Credentie-brieven
3. Aanwijzing van Scriba en Assessor.
4. Lezing en vaststelling van de notulen der vorige vergadering.
5. Examen van de H. H. Cand. B. Roorda, beroepen predikant te Strijen en J. H. Spoel, beroepen predikant te Alblasserdam Kerk A.
6. Rapporten van Deputaten.
 - a. Van de Visitatoren;
 - b. Van de Consulanten en regeling der vacaturebeurten;
 - c. Aangaande plaatsen die nog in het ongereede zijn, en
 - d. Van alle nadere Deputaten.
7. Ingekomen stukken.
8. Onderzoek van Art. 41 D. K.
9. Ingekomen vragen en voorstellen:
 - a. Waarom het verslag van de laatstgehoudene Classis. vergadering niet in de Z.-H. Kerkbode geplaatst is, daar het een besluit der Classis was. (Ridderkerk)
 - b. De vergadering spreke hare goedkeuring uit over de motie aangenomen door de Geref. Kerken in de Classis Apeldoorn, betreffende Broeder Renting. (Ridderkerk)
 - c. Inlichting in zake de naleving van de verplichting bij de vereeniging der kerken opgelegd: ten opzichte der kerk van Kooijwijk. Indien de Classe geen inlichting kan geven, dan dit verzoek door te zenden naar de Deputaten der algemeene kas voor de noodlijdende kerken. (Dordrecht C.)
 - d. De Classis besluit de vacaturebeurten zoo te regelen, dat de vacante kerken meerdere hulp ontvangen en dat de datums der vacaturebeurten worde vastgesteld. (Dordrecht C.)
 - e. Of het niet wenschelijk zoude zijn, dat de kerkeraden het Jaarverslag ontvingen van de kas der Hulpbehoevende Kerken, zoodaende dat van het weeshuis van Middelharnis. (Bolnes.)
10. Aanwijzing van de roepende Kerk.
11. Onderlinge censuur
12. Voorlezing der korte Notulen.
13. Sluiting.

(Kerkblad No. 42.)

Classis Dokkum.

Vergadering op Donderdag 8 Nov. a. s. voorm.
9½ uur in kerk B te Dokkum.

AGENDUM.

1. Opening door den aangewezen praeses.
2. Onderzoek der Credentie-brieven.
3. Storting v. d. gehouden collecten. (Hulpb. kerken in de Cl. Kas Em. Pred., -Wed. en -W. en Theol. School.)
4. Benoeming van Scriba en Assessor.
5. Lezen v. d. notulen der vorige verg. en ingekomen stukken.
6. Peremptoir ex v. d. Eerw. heer S. Datema, ber. pred. van Murmerwoude.
7. Peremptoir ex v. d. Eerw. heer C. W. de Vries, ber. pred. van Metslawier - Nijewier.
8. Moet voor de bediening v. d. doop openlijke schuldbelijden (over bedreven zonde) als noodzakelijke voorwaarde worden gesteld? (Rinsunageest.)
9. Splitsing van de Classis Dokkum A.
10. Vaststelling v. d. Regeling voor de Cl. Verg.
11. Rapporten.
12. Rondvraag naar Art. 41 D. K. O.
13. Hoe denkt de Classis over de handelwijze van een Candidaat aan onze Theol. School, die zijne studiën aan eene Staats-Universiteit wenscht te voltooien? Dokkum B.
14. Aanwijzing van tijd en plaats v. d. volgende vergadering.
15. Sluiting.

H. H. Woudstra, Act.

Dokkum, 16 Oct. '94.

(Kerkblad No. 42.)

Classis Alkmaar.

Zending. Op de Classis-vergadering, die Juni 11 te Broek op Langendijk gehouden is, is besloten, bij het korten der dagen in den Helder eene Conferentie te houden met het doel, in de kerken der Classis Alkmaar de belangstelling te verlevendigen in 't werk der Zending onder de Heidenen en Mahomedanen.

Die Commissie, belast met de regeling van zulk een samenkomst, bericht langs dezen weg aan de betrokken kerken, dat de vergadering D. V. zal gehouden worden 15 en 16 NOVEMBER a. s.

Donderdagavond 15 Nov. hoopt de L. Adriense een bidstond voor de Zending te leiden en Vrijdag 16 Nov. zullen verschillende referaten gehouden worden, waarvan o. a. één door de L. Lion Cachet van Rotterdam. De Commissie wijst er op, dat zonder krachtige medewerking der kerken, deze Zendingen

dag niet kan slagen. Laten alle kerken zich bewustzijn, dat zij, door het genomen besluit, zichzelf gebonden hebben de vergadering bij te wonen en dat de kerkeraden hunne afgevaardigden hebben te zenden, alsof 't een gewone Classis-vergadering ware. Ook worde overal de belangstelling opgewekt van de gemeentelieden, opdat velen, niet alleen uit den Helder zelf, maar ook van buitenaf zich daar laten vinden.

Voorts wordt aan elke kerk gelegenheid gegeven vragen te doen met betrekking tot 't werk der Zending. Men wordt verzocht deze vragen, zoo spoedig mogelijk, op te zenden aan ondergeteekende, opdat ze tegelijk met 't Agendum kunnen worden gepubliceerd.

Namens de Commissie,
D. BAKKER.

Broek op Langendijk, 16 Oct. '94.

(Kerkblad No. 42.)

VERSLAGEN

DER VERG. VAN CLASSES.

Kort verslag van de Classis Bolsward, gehouden te Wommels, den 3 October 1894.

- Art. 1. Namens de roepende kerk opent Ds. R. H. Pel op gebruikelijke wijze de vergadering.
- Art. 2. Het moderamen is aldus saamgesteld: Ds. T. D. Prins, praeses; Ds. J. J. Miedema, assessor en Ds. R. K. Brouwer, scriba.
- Art. 3. Ds. H. van Dijk rapporteert, dat bij 't naamen der credentie-brieven gebleken is de presentie van alle kerken.
- Art. 4. De acta der vorige Classis worden gearresteerd.
- Art. 5. De Classis verwierpt Cubaard's voorstel en blijft in den regel te Bolsward, Makkum en Wommels vergaderen.
- Art. 6. Schetten's voorstel wordt aangenomen: De deputaten inzake Hulpbehoevende kerken en Emeriti pred., pred. wed. en weezen zullen in de October-vergadering rekening en verantwoording doen.
- Art. 7. De vacature-beurten blijven op den ouden voet geregeld.
- Art. 8. De consulentschappen worden aldus geregeld: Pingjum en Zurich Ds. J. J. Miedema. Cubaard Ds. S. Bosma, Tjerkwerd Ds. T. D. Prins, Exmorra en Allingawier Ds. R. J. van der Veen, primus, Ds. T. D. Prins secundus.
- Art. 9. De collecten voor Hulpbeh. kerken binnen de Classis en voor Emeriti-pred. etc. worden geïnd.
- Art. 10. Ouderl. P. Kurpershoek rapporteert, dat voor de Hulpbeh. kerken binnen de Classis is ontvangen f 281,57 en uitgegeven f 195,78, en voor de Hulpbeh. kerken buiten de Classe ontvangen en uitgegeven f 109,16.
- Art. 11. De Classis zal aan de deputaten der Gen. Synode voor Hulpbeh. kerken vragen, of de interpretatie van Art. 176 der acta G. S. '93 door de l. g. Prov. Synode van Friesland gegeven, juist is.
- Art. 12. Ds. G. Ploos van Amstel rapporteert, dat de gehouden Diaconale conferentie uitnemend geslaagd is.
- Art. 13. Ds. C. Hoek en Ds. R. H. Pel krijgen opnieuw in last der Classis een zekeren leidraad aan te bieden voor de kerken, inzake den arbeid der Zending.
- Art. 14. Daar de quaestor niet aanwezig is, zal zijn verslag en begroting op de e. k. vergadering behandeld worden.
- Art. 15. De volgende deputaten worden aangewezen:
 - Voor het bijeenroepen van buitengewone vergaderingen Ds. S. Bosma en Ds. T. D. Prins
 - Voor de kerkvisitatie Ds. T. D. Prins en Ds. R. J. van der Veen primi; Ds. S. Bosma sec
 - Voor de examina Ds. J. J. Miedema en Ds. R. K. Brouwer.
 - Voor de vacaturebeurten Ds. H. van Dijk Sr.
 - Voor de Hulpbeh. kerken Ds. C. Hoek en Ouderling P. Kurpershoek.
 - Voor de Emeriti-pred. etc. en de kas E. B. P. Ds. C. Hoek en Ds. R. H. Pel.
 - Voor de zending Ds. G. Ploos van Amstel.
 - Als actuaireus en quaestor Ds. R. J. v. d. Veen.
- Art. 16. Het onderzoek volgens art. 41 loopt over 't algemeen bevredigend af.
- Witmarum roept de hulp der Classis in voor hare diaconie
- De kerken van Schettens c. a. en Schraard zullen een onderzoek in loco instellen en beslissen of aan W's verzoek zal voldaan worden.
- De kerken van Witmarum en Makkum c. a. in-formeeren naar en dringen aan op de vereeniging der kerken te Bolsward.
- Art. 17. Tjerkwerd zal de e. k. Classis te Bolsward saamroepen.
- Art. 18. De Classis wordt op gebruikelijke wijze gesloten. Gezongen wordt Ps. 68: 1, Ouderling K. Heins doet de dankzegging.

Namens de Classis,

Ds. R. K. Brouwer, Scriba.

(Kerkblad No. 42.)

Vergadering der Classis Almkerk,

op Woensdag 3 Oct. 1894.

- De praeses, Ds. H. Buitenhuis, opent de vergadering.
- Uit de lastbrieven blijkt, dat 18 afgevaardigden van 9 kerken tegenwoordig zijn, waaronder 2 diaconen, aan wie stemrecht wordt verleend.
- Tot assessor wordt verkozen Ds. E. Bosman en tot scriba Ds. H. Teerink.
- Ds. Meulink, die voor het eerst op de Classis tegenwoordig is, worden door den praeses eenige hartelijke woorden toegesproken.
- Na vaststelling der notulen van de voorgaande en van het agendum voor deze vergadering worden de verschillende rapporten uitgebracht.
- 't Rapport van deputaten ter Approbatie van attesten wordt voor kennisgeving aangenomen.

Namens de Classis,

Ds. R. K. Brouwer, Scriba.

(Kerkblad No. 42.)

Eveneens dat van de deputaten inzake den kerkeraad van Sleeuwijk, ofschoon, naar aanleiding hiervan, een levendige discussie wordt gevoerd.

Uit het rapport der kerkvisitatie blijkt, dat de toestand der kerken in de Classis over het algemeen gunstig kan worden genoemd.

In eene kerk, waar de visitatie geen voortgang heeft gehad, wordt herhaling echter niet noodig geacht.

De deputaten inzake de combinatie van Andel en Giessen rapporteeren, dat er tot nu toe een groote verwarring heeft plaats gehad, en in 't onderling saamvergaderen, en in het afvaardigen naar de Classis.

Tegelijkertijd geeft de kerk van Andel haar wensch te kennen, dat de combinatie, zoo spoedig mogelijk, worde opgeheven. De kerk van Giessen bewijlt hierin, hoewel ongaarne. Door de Classis worden 3 deputaten benoemd, om den volgende dag met de beide genoemde kerken saam te vergaderen, en haar van advies te dienen.

Naar aanleiding van het rapport over de pogingen, die worden aangewend om de kerk van Woudrichem tot reformatie te brengen, wordt besloten, voort te gaan met geregelde prediking door de predikanten uit de Classis.

In de namiddag vergadering wordt eerst aan de orde gesteld: de behandeling van het Concept-Reglement van het fonds der diaconieën van de Geref. kerken in de Classis Almkerk.

Over het al of niet afhankelijk zijn van dit fonds van de Classis. spreekt, naar veler opinie, het reglement niet beslist genoeg.

Na enkele wijzigingen te hebben ondergaan, wordt het naar het Bestuur gereviseerd.

Het rapport over de Zondagsheiliging wordt voorgelezen, doch de bespreking verdaagt tot de volgende vergadering. Voor een spoedeischende zaak worden echter deputaten benoemd.

Eveneens worden tot de volgende vergadering verdaagd de punten 12, 13 en 14 van het agendum.

Bij het onderzoek naar Art. 41 K.O. wordt, met meerderheid van stemmen, aan de kerk van Andel vrijheid gegeven, met een lidmaat der kerk overeenkomstig haar begeerte te handelen.

Sleeuwijk vraagt advies inzake de verkiezing van kerkeradsleden. De Classis onthoudt zich hiervan voor ditmaal.

Bij onderzoek blijkt de uitgeschreven collecte gehouden te zijn, behalve in twee kerken waarin ze toch alreeds is bekend gemaakt.

In de volgende 3 maanden moet gecollecteerd worden voor de l. w. Zending en, zoo mogelijk, voor de Kas van Emeriti-predikanten.

De volgende vergadering, die door de kerk van Waardhuizen moet saamgeroepen worden, zal D. V. gehouden worden aan den Nieuwendijk den eersten Woensdag in Jan. '95.

Na sluiting der vergadering door den praeses gaat Ds. A. Brink voor in gebed.

Namens de Classis,

H. TEERINK, h. t. Scriba.

(Kerkblad No. 42.)

Kort verslag van het verhandelde der Classis Winschoten,

11 Oct. '94.

Praeses dezer vergadering is Ds. v. d. Veen. Scriba, bij afwezigheid van Ds. Prinsen, Ds. Kool. Nadat de verg. op gewone wijze was geopend en de notulen vastgesteld waren, werd goedgevonden de zaak »doopgetuigen» een volgende vergadering te behandelen.

Instr. Winschoten, »het ambt der diaconen.» De vraag was: is het naar de H. S., dat de diaconen led n zijn van den kerkraad, zoo neen, is het dan niet goed, dat zij in hun ambtelijke vergadering gescheiden zijn? Het voorstel werd aangenomen: nog geen oordeel uit te spreken, maar de volgende vergadering op deze zaak terug te komen. Ook brs. diaconen, die er behoefte aan hebben, kunnen dan over deze zaak met de Classis samenspreken.

Daar de Classis weldra een peremptoir examen heeft af te nemen, wordt besloten, dat zij D. V. heden over 4 weken zal samenkomen. Ook kan, in zeker geval, de volgende Classis vervroegd worden. Nadat de vergadering toegestaan had, dat tot de e. k. Classis om de veertien dagen door de Classis pred. de dienst des Woords te Bellingwolde zal verricht worden, werd de volgende lijst der preekbeurten voor Bellingwolde vastgesteld: 21 Oct. Ds. Kool; 4 Nov. Ds. Vrieling; 18 Nov. Ds. Bult; 2 Dec. Ds. Vos; 16 Dec. Ds. v. d. Veen; 30 Dec. Ds. Prinsen.

Instr. Oostwold: »de kerkeraad vraagt, lettende op de groote behoefte aan prediking te Finsterwolde, de hulp der Classis in.» Deze wordt toegezegd.

De vacaturebeurten worden geregeld. Te N.-Beerta zal D. V. 4 Nov. optreden: Ds. v. d. Veen; 2 Dec. Ds. Vrieling; 6 Jan. '95 Ds. Prinsen.

Te O. Pekel, 11 Nov. Ds. Vos; 2 Dec. Ds. Bult; 6 Jan. '95 Ds. Kool.

Na het behandelen eener tuchtzaak, geschiedde rondvraag naar art. 41 D. K.

Gemeenten, die nog niet toegetreden waren tot het diakonale fonds voor behoeftige krankzinnigen, werden daartoe opgewekt.

Wordt besloten, dat vóór de April Classis dient gecollecteerd te worden voor de Hulpbehoevende kerken

De vergadering door Ondl. Smith gesloten

Namens de Classis,

J. Kool, Ser.

Classisvergadering Rotterdam.

Op Dinsdag en Woensdag 16 en 17 October vergaderde, in het Kerkeradsgewouw Ammanstraat, de Classis Rotterdam van de Gereformeerde kerken.

Namens den Raad der kerk van Rotterdam B, opende Ds. A. van Veelo de vergadering des voor-

middags te 10 ure met het lezen van een gedeelte uit Gods Woord en gebed.

Alle kerken der Classis waren tegenwoordig. Daar Ds. Klaarhamer, aan wien het presidium voor deze vergadering naar toerbeurt was opgedragen, door ongesteldheid niet kon tegenwoordig zijn, werd tot voorzitter benoemd Ds. Loois en tot assessor Ds. Goslinga, scribae waren Ds. Tom en Ds. Landwehr.

Daarna werden de notulen der vorige Classis gelezen en goedgekeurd.

De vragen volgens Art. XLI K. O. gaven aanleiding aan sommige kerken tot het verzoeken van inlichting en het geven van adviezen.

Rapporten.

a. Der deputaten ad-examina. Deputaten stellen voor den candidaat Smeding, beroepen te IJselmonde, morgen te onderzoeken des voormiddags ten 9,30 uur, daar zijne stukken werden in orde bevonden. Dus wordt besloten.

Broeder Smeding zal worden onderzocht in Exeg. O. T. door Ds. Lion Cachet; Exeg. N. T. door Ds. Landwehr; Kennis der H. S. door Ds. Mulder; Leerst. Godgel. door Ds. Van Veelo; Symboliek door Ds. Vonk; Vaderl. Kerkgesch. door Ds. Tom; Kerkrecht door Ds. Wolf; Ethiek door Ds. Goris en Practica door Ds. Goslinga.

b. Der deputaten inzake Feyenoord. Besloten wordt, dat de zorg voor Feyenoord voortaan zal zijn opgedragen aan de kerken van Rotterdam (A en B.)

c. Wat voorts te rapporteeren valt. Nog worden onderscheidene rapporten uitgebracht, waarbij ook wordt vastgesteld, dat de attesten, door inkomende reeds gevestigde Dienaren des Woords over te leggen, zijn:

a. Ontslag van den Kerkeraad.

b. Approbatie daarvan door de Classis.

c. Verklaring van de beroepende kerk, dat na behoorlijke afkondiging, geene bezwaren tegen den beroepene zijn ingekomen.

Bezwaarschriften.

a. Inzake opgelegde censuur wegens Zondags-ontheiliging.

b. Van P. T. Dekker tegen een in de vorige Classis genomen besluit.

c. Tegen een opgelegde censuur wegens zeer argerlijk vergrijp.

Inzake deze bezwaren wordt door de Classis beslissing genomen of nader onderzoek gelast.

Vragen.

a. Wat kan nog door de Classis gedaan worden voor de rechte openbaring der kerk in de plaatsen onzer Classis, waar nog geen kerk is, die leeft bij de Kerkenordering van Dordrecht? (Maasland B.)

De kerken van Rotterdam, Schiedam en Bleiswijk brengen rapport uit over hare werkzaamheid in de nog niet tot openbaring gekomen kerken. De zorg daarvoor blijft aan die kerken opgedragen.

b. Verzoek om inlichting betreffende twee besluiten der vorige Classis-vergadering.

(Hoek van Holland.)

Deze inlichtingen worden gegeven.

c. Is het geoorloofd en wenschelijk van Art. 4 der D. K. O. af te wijken en een leeraar te beroepen op de wijze, zooals thans in de Geref. kerken meest geschiedt? (Berkel.)

De Classis oordeelt het raadzaam en niet in strijd met de Kerkenordering, van de gewoonlijk gevolgde wijze dezer verkiezing niet af te wijken.

d. Zou het in het belang der Zending niet wenschelijk zijn, dat in »De Heidenbode» en andere Zendingenbladen meer werd medegedeeld omtrent den arbeid der Gereformeerde Zending.

(Capelle a. d. IJsel)

Tot de Zendingen-deputaten zal in dezen geest een verzoek worden gericht.

e. Waarom is de Classicale Zendingen-dag in September niet gehouden? (Capelle a. d. IJsel)

Deze zaak kon wegens ziekte van een der Deputaten nog niet tot uitvoering komen.

f. De Raad der Geref. kerk te Pernis vraagt, hoe te handelen met de gedoopte kinderen in de gemeente, wier ouders buiten de gemeente staan? (Pernis.)

Geoordeeld wordt, dat deze kinderen, zoolang ze minderjarig zijn, moeten geacht worden met de ouders de kerk te hebben verlaten.

a. Wat kan de Classis doen tot oprichting eener kas voor Emeriti-predikanten, Predikants-weduwen en Weezen? (Rotterdam B.)

De voor dit doel benoemde Deputaten worden gecontinueerd en zullen rapporteeren in de volgende Classis. Woensdag 17 October.

Opening des voormiddags te 9 uur.

Het peremptoir examen van br. Smeding wordt gehouden en genoemde broeder, na gunstigen uitslag, tot de bediening des Woords in de kerk van IJselmonde toegelaten.

Met innig leedwezen, doch op verzoek van dien broeder en in het belang van zijn gestel, wordt aan Ds. Kuyper van Katendrecht emeritaat verleend, waarbij de Classis als haar oordeel uitsprekt, hoeveel het minimum van zijn tractement behoort te bedragen.

Tot Kerkvisitatoren worden benoemd: Primi DD. Douma, Goslinga, Tom, van Veelo, Vonk en Wolf Secundi: DD. Landwehr, Hoekstra, Loois, Veder, Mulder en v. d. Boom.

De vacaturebeurten worden dus geregeld: Berkel, DD. Bavinck Engelbrecht en Klaarhamer. Bleiswijk, DD. Van den Boom.

Katendrecht, DD. De Braal, Goris, Landwehr, Oudkerk en Smeding.

Overschie, DD. Dekkers, Goslinga en Loois.

Portugaal, DD. Douma, Hoekstra en Mulder.

D. V. zal de volgende Classis worden gehouden op Dinsdag 15 Januari 1895, die zal worden saamgeroepen door de kerk van Maassluis B.

Te 8,30 wordt de Classis door den praeses gesloten met gebed, na het zingen van Ps. 105: 24.

D. TOM. J. H. LANDWEHR. Scriba.

KUNSTENARIJEN.

In het vorig nummer der Bazuin hebben onze lezers kennis gemaakt met een uitnodiging vanwege de Classis Amersfoort der Gereformeerde kerken, gezonden aan een viertal leeraren van de Christelijke Gereformeerde kerk, om in een publiek debat,

te houden in de kerk te Baarn, een viertal stellingen te bespreken, betrekking hebbende op de bekende scheuring, die onder leiding van D. D. Wisse en van Linget tot stand kwam.

De Synodale Commissie van de Christelijke Gereformeerde kerk publiceert in de Wekker van 19 October de uitnodiging der Classis Amersfoort en het antwoord dat,

van harentwege, hierop gegeven wordt. Zij doet dit, gelijk zij zegt, en met vette letter drukken liet, »om aan dergelijke kunstenaars maar eens voor goed een einde te maken.»

Het antwoord der Synodale Commissie van de Christelijke Gereformeerde kerk, op bedoeld schrijven, is van den volgende inhoud.

Aan
bovengenoemde z. g. Regelingcommissie.

Weleerwaarde en Eerwaarde Heeren!

Nietgeteekende het bovenstaand, door U ondertekend schrijven adres noch dagteekening draagt, willen wij aannemen, dat de inhoud van dat schrijven ons geldt. — Ds. Schotel, van Utrecht, zond ons dat schrijven (poststempel 9 Oct. '94), daar het,

hoewel het covert Z. Eerw.'s naam draagt, klaarblijkelijk niet voor Z. Eerw. is bestemd, aangezien de aanspraak »Weleerw. Heeren» luidt.

Hoewel uw schrijven een openhooping van beleedigen en verwijten bevat, die niet in de eerste plaats de predikanten en voorgangers onzer kerk, maar veel meer de uitgelide kerk des Heeren van 1834 treffen, willen wij beleefdheidshalve U een antwoord geven.

a. Gij schrijft: »Door u worden voortdurend, zoowel elders als in de kerken, tot onze Classis behorende, pogingen aangewend om tegenover de bestaande Gereformeerde kerken afdeelingen op te richten van de zich noemende Christelijk Gereformeerde kerk».

Allereerst merken wij U op, dat wij geene Christelijk Gereformeerde kerk kennen en die ook nimmer gekend hebben; maar wellicht bedoelt Ge de Christelijke Gereformeerde kerk. Dat de tweede onderteekenaar (en schrijver van den brief), zoon van een der predikanten der Christ. Geref. kerk, en zelf jarenlang predikant dier kerk, nog niet eens den naam dier kerk kent, is toch wel wat heel erg.

Maar ter zake. Indien gij in den boven aangehaalden zin waarheid had willen leggen, dan had ge aldus moeten schrijven: door U worden voortdurend, zoowel elders als in de Classis Amersfoort, op uitnoodiging van broeders en zusters, pogingen aangewend om de listiglijk van de paden der Scheiding afgevoerde broeders en zusters, die vóór 1892 lid der Christelijke Gereformeerde kerk waren, terug te voeren naar de beproefde paden van 1884. — Wij stichten geene »afdeelingen van de zich noemende Christelijk Gereformeerde kerk,» maar zijn broeders en zusters behulpzaam in het stichten van gemeenten der kerk, die bij de Regeering des lands bekend staat als de voortgezette Christelijke Gereformeerde kerk in Nederland.

Over uwe uitdrukking »het oprichten van, enz. tegenover de bestaande Gereformeerde kerken» zullen wij niet uitweiden; het blijkt, dat Gij de geschiedenis van 1886 reeds vergeten zijt, toen door sommigen uwer allerwegen kerken gemaakt werden tegenover de bestaande Christelijke Gereformeerde kerk. Herziet Uzelven!

b. Gij schrijft: »waar mannen, enz. enz. . . . dit eischen.» Het lust ons niet Uwe bittere woorden nog eens over te nemen. Alleen willen wij als onze vaste overtuiging hier uitspreken, dat gij tegen beter weten in dergelijke hoogdravende taal durft voeren.

c. »Jaist omdat wij deze gewichtige redenen, die U drijven, niet kennen, enz.» Zóó schrijft Gij verder.

Die gewichtige redenen — want gewichtig zijn ze — behoeft ge eenszins te leeren kennen uit eene samenspreking in een kerkgebouw te Baarn; indien het waar was, dat ge ze niet kent, zouden wij er u op wijzen, dat gij ze heel goed had kunnen leeren kennen uit de publieke geschriften der getrouwe gebleven Christel. Geref. kerk, o. a. uit de *Wekker*, het weekblad dier kerk, (Uitgever de heer J. Bokma, Hzn. te Utrecht), het boekje van Ds. F. P. L. C. v. Lingen: »Korte verantwoording van de getrouwe gebleven leden der Christelijke Gereformeerde kerk» (verkrijgbaar bij den heer J. H. Wessels te Utrecht, Burgstraat), en uit het dezer dagen namens de Synode der Christ. Geref. kerk uitgegeven werkje, dat getiteld is: »Historische mededeelingen over de Scheiding en Doleantie, benevens de gronden, waarop de Christ. Geref. kerk ook na de vereeniging van Juni 1892 is blijven voortbestaan.» Ook dit werkje is voor vijftien cent bij genoemden heer Wessels verkrijgbaar.

Maar . . . teene deel van Uw schrijven is met een ander deel in lijnrecht strijd, want terwijl gij eerst zegt, dat gij de redenen van ons staan blijven als Christelijke Gereformeerden niet kent, zegt gij 16 regels verder, dat gij het geschiedt waarover het tusschen ons en U gaat, wilt samenvatten in de vier stellingen, die gij opgeeft.

Na de opsomming dier stellingen zegt gij, dat die door U kortelijk zullen worden toegelicht. Maak u daarover eenszins bezorgd; wij hebben niet de minste behoefte aan dat door u te ontsteken »licht».

En als gij eindelijk spreekt van het »hooge belang» dezer zaak (der samenspreking namelijk), dan roepen wij u toe: zóó had gij u moeten openbaren, eer de Christ. Gereformeerden van voor 1892 door u en uwe medestanders met zoet gefluit in de armen der Doleantie werden gevoerd, de geschiedenis der Christ. Geref. kerk door u werd geschilderd, de belijdenis der Vaders door u werd verloochend en de waarheid door u werd verkracht, door allerlei dwalingen in te halen.

God de Heere verwaardigde ons, om, wars van alle kerkelijke politiek, velen (ook in uwe Classis) een helder inzicht te geven in de schandelijke daden der beruchte Synode van Juni 1892. Hij leere ook u nog eens met schaamte belijden, dat gij gespeeld hebt met de erve der Vaders, met de martelaarskerk van 1834, die gij zoo gaarne hadt zien verdwijnen.

Utrecht 12 Oct. '94.

Den Haag
De Synodale Commissie der Christ. Geref. kerk in Nederland:
F. P. L. C. VAN LINGEN.
P. S. WISSE Czn.
G. RENKEMA Ezn., Scriba.

P.S. Bovenstaande stukken waren reeds gedrukt, toen ook aan ons adres het stuk uit Baarn werd bezorgd.

RED. (van de *Wekker*.)

CENTRALE PASTORALE CONFERENTIE.

De dag van 13 Sept. l.i. was voor allen, die het genoege hadden de Centr. Past. Conferentie bij te wonen, in de Oosterkerk te Zwolle, een dag van genot. Vele tientallen broeders waren opgekomen, vooral uit de meer noordelijke provinciën. Ook een broeder van over de grenzen, Ds. Koopman uit Bentheim. Een lid v. h. Comité, Ds. I. Contant, was verhindert te komen.

De Verg. werd, na het zingen van Ps. 133 : 1, geopend met gebed door Ds. Wester-

beek van Eerten. ZEv. las nu I Cor. 13 en sprak er zijn blijdschap over uit, dat de voorzitter van 't moderamen hem in de gelegenheid had willen stellen om den broeders, uit onderscheidene plaatsen en oorden des lands saamgekomen, een hartelijk welkom toe te roepen. Hij herinnert voorts aan de groote voorrechten, welke in onderscheiding van velen aller deel mogen zijn: hoe de Heere in het zoowel op kerkelijk als maatschappelijk gebied veel bewogen jaar, dat we achter ons hebben, met ons was; hoe hij ons heeft staande gehouden in den strijd en onder al de moeilijkheden, aan de bediening onzer ambten verbonden, en ons nu tot verademing een broederlijk samenzijn geeft, opdat we van elkander zouden vernemen, wat ons, inzonderheid met het oog op de behoeften van dezen tijd, in onze bedieningen nuttig en tot sterkte zijn kan. Spieker wijst op I Cor. 13 en prijst de liefde aan, als het sieraad van alle Christenen, en ook bijzonder als het sieraad van den Dienaar des Woords. De liefde zal alle moeilijkheden doen overwinnen. Vooral tegenover hen, die ketelachtig zijn van geboor, kan geen beter middel dan de liefde dienst doen. Er wordt van de Dienaren des Woords veel geëischt. Het is niet genoeg, dat ze op den kansel staan, maar ze hebben een roeping ook op de studeerkamer; een roeping in het midden der gemeente; eene roeping om met het oog op de eigenaardige behoeften dezes tijds, hun loop en dienst te volbrengen, wat zonder ernstige studie van en overgevenheid des harten aan hun ernstige taak niet kan geschieden. Liefde is noodig, om de verschillende gaven, welke de Heere aan zijne gemeente geeft, te erkennen en te waardeeren. De een heeft andere en ook meerdere gaven, dan de ander. En dit schaaft niet, maar moet tot volmaking dienen. Als er liefde is, dan bewonderen wij de gaven, die anderen hebben en wij missen. Mocht er maar veel gebeds zijn, en het gezien worden, dat de Heere zich mannen toerust, vol des geloofs en des H. Geestes.

Daarna leest de voorz. een brief van een Broeder uit Amsterdam voor, die de Conferentie wijst op de onmisbaarheid en heerlijkheid der broederliefde. Nu treedt Prof. Baynck op en handelt over

De leer der eeuwige Rechtvaardigmaking.

De leer der rechtvaardigmaking is van het hoogste belang. Zij is het artikel, waarbij de kerk staat of valt. Eerst door de Hervorming werd deze waarheid duidelijk uit de Schrift, vooral uit de brieven van Paulus aan het licht gebracht. De Hervorming sprak uit, dat de rechtvaardigmaking des zondaars voor God geschiedde uit genade, door het geloof, zonder eenige verdienste van 's menschen zijde.

Maar deze juridische opvatting van de rechtvaardigmaking ontmoette veel bezwaar. Niet alleen bij de Roomschen, maar ook in de kerken der Hervorming zelf. Het Remonstrantisme in ons land, de Saumursche Theologie in Frankrijk en de Neonomianen in Engeland stelden tegenover de vrye rechtvaardigmaking deze leer, dat Christus had genog gedaan aan de wet, en de mogelijkheid der zaligheid voor allen verworven had. Van de »oude wet» waren we dus af. Maar nu was er eene »nieuwe wet» der genade, daarin bestaande dat ieder, die geloofde aan Christus en in gehoorzaamheid aan zijne geboden wandelde, gerechtvaardigd werd.

De rechtvaardigmaking werd daarmede weder van de goede werken afhankelijk. Tegen deze valscheiding van de leer der Hervorming kwamen de rechtzinnige Godgeleerden in Engeland en ook hier te lande op. In Engeland werden dezen ten onrechte Antinomianen genoemd; zij moesten eigenlijk Anti-neonomianen heeten. Zij wilden niets anders, dan de zuivere leer weer in het licht stellen tegenover de Remonstrantische en Neonomianische verbastering. Maar in dien strijd kwamen velen hunner allengs tot de leer der eeuwige rechtvaardigmaking.

Deze leer van de eeuwige rechtvaardigmaking houdt in, dat er allereerst in God is eene inlijvende daad der rechtvaardigmaking. God heeft de zijnen van eeuwigheid liefgehad en hen in Christus aanschouwd. In den vrede raad heeft Hij alle zonden der uitverkorenen op den Borg Christus gelegd, en omgekeerd de gerechtigheid van Christus aan de uitverkorenen toegekend. De zonden zijn dus van eeuwigheid weggenomen en vergeven. De uitverkorenen staan van eeuwigheid in Christus volkomen rechtvaardig voor God. Maar deze eeuwige daad Gods wordt ook tot eene overgaande in den tijd; ze wordt door God bekendgemaakt in het Evangelie, reeds in de moederbelofte, en voorts in de opstanding van Christus, in de prediking, en wordt aan iederen uitverkorene in het bijzonder medegedeeld in de roeping. De rechtvaardigmaking gaat dus aan het geloof vooraf; ze geschiedt niet uit en door, maar voor en tot het geloof. Het geloof neemt echter deze verklaring Gods aan, maakt ze tot inhoud van het bewustzijn van den uitverkorene, en deze wordt nu ook passief, subjectief, in zijn bewustzijn gerechtvaardigd. De rechtvaardiging in actieven zin gaat aan het geloof vooraf, die in passieven zin volgt erop.

De gronden, waarop deze leer der eeuwige rechtvaardigmaking steunt, zijn verschillende. Eerst beroept men zich op den aard des geloofs. Het geloof is geen conditie, die de vergeving verworft of voltooit. Maar de vergeving is eene weldaad, die geheel en al en volkomen door Christus is verworven en onzerzijds slechts kan aangenomen worden. Vergeving ligt objectief in Christus, ze gaat aan het geloof vooraf, het geloof neemt alleen die vrij-spraak aan. Voorts is het geloof eene

gave des H. Geestes. Het onderstelt dus, dat de H. Geest reeds vooraf aan den uitverkorene is geschonken, om hem te brengen tot het geloof. Maar die H. Geest is ook eerst door Christus voor de zijnen verworven. En dus moet die Christus zelf met zijne weldaden, ook met den H. Geest, reeds aan den uitverkorene toegerekend zijn, eer deze dien H. Geest ontvangen kan en door Hem tot het geloof kan worden gebracht. De toerekening van Christus gaat dus aan de gave des H. Geestes, aan de wedergeboorte, aan het geloof vooraf. Vervolgens leert de vrede raad uitdrukkelijk, dat Christus van eeuwigheid reeds als volkomen Borg voor de zijnen is ingetreden; het werkverbond doet ons eene onmiddellijke toerekening kennen van Adams zonde aan al zijne nakomelingen; aan Christus is onze zonde onmiddellijk toegerekend, en zoo ook is de toerekening van Christus' gerechtigheid aan ons eene onmiddellijke. En eindelijk, indien deze rechtvaardigmaking niet als eene onmiddellijke wordt opgevat, wordt het geloof altijd weer eene conditie in Remonstrantischen zin, gaat de rechtvaardigmaking rusten op onze werken, wordt de troost der geloovigen verzwakt, en de heiligmaking niet uit dankbaarheid voor de verkregen vergeving, maar ter verwerving van de nog te ontvangen vergeving betracht.

Zonder twijfel liggen er in deze leer der eeuwige rechtvaardigmaking kostelijke waarheden opgesloten, die niet mogen vergeten of veronachtzaamd worden. Maar de andere Gereformeerden, die haar bestreden, deden dit ook niet. In de verkiezing, den vrede raad, de opstanding van Christus, het aanbod des Evangelies, de roeping werden deze alle reeds opgenomen en behandeld. En het is niet in te zien, dat dit alles in de rechtvaardigmaking nog weer eens op nieuw besproken en herhaald moet worden. De vraag bij de rechtvaardigmaking is alleen: wanneer komt een mensch, een zondaar, in den toestand der gerechtigheid tegenover God te staan? Hij wordt van nature geboren als een kind des toorns; wanneer en waardoor houdt hij op dit te zijn en wordt hij een kind van Gods liefde? De H. Schrift bindt deze verandering in de relatie van den mensch tot God, niet nu en dan, maar altijd en overal aan het moment des geloofs. De voorzetsels uit en door wijzen dit duidelijk aan. De roeping gaat aan de rechtvaardigmaking vooraf.

De leer van Paulus is deze: »gerechtigheid» is een toestand, die volkomen beantwoordt aan de wet. Maar in zulk een toestand zijn we niet en kunnen we ook door onze werken niet komen. Daarom heeft God nu in Christus zulk eene »gerechtigheid» geopenbaard en biedt ze ons in het Evangelie aan. Christus is onze »gerechtigheid.» Geloof is dus niet aannemen, voor waar houden van de sententie der vergeving, maar aannemen van Christus zelf als »gerechtigheid.» Wie geloof in Christus, is Christus zelf als »gerechtigheid» deelachtig; niet ideel slechts, in het besluit, maar ook reëel en in werkelijkheid; echter niet door instorting, gelijk Rome beweert, maar door toerekening, in het geloof. En alzo kan God den goddelooze, die geen gerechtigheid heeft in zichzelf, toch volkomen rechtvaardigen op grond van de gerechtigheid van Christus, die de zijne werd door het geloof. Het geloof zelf echter is eene gave des H. Geestes en dus weder van Christus. In het Evangelie biedt Christus zich aan de zijnen aan; Hij bereidt zichzelf den weg bij hen door de gave des H. Geestes, die hen het geloof implant en door dat geloof hen Christus aannemen doet. De objectieve aanbidding van Christus als »gerechtigheid», de schenking van Christus, en in dezen zin ook de toerekening van Christus gaat aan het geloof vooraf; maar de vergeving in engeren zin is uit en door het geloof.

Op dit referaat volgde eene geanimeerde en hoogst leerrijke discussie, waaraan door onderscheidene broeders werd deelgenomen. Uit deze discussie bleek, dat de een op de eene en de andere op een andere zijde van dit omvangrijk leerstuk den nadruk wilde gelegd hebben. Allen gevoelden zich dankbaar jegens den referent, die het op zoo uitnemende wijze ter bespreking had ingeleid en met bescheidenheid de vragen en tegenwerpingen helder en krachtig beantwoordde.

Prof. Baynck werd uitgenoodigd zijn referaat te plaatsen in »de Vrije kerk.» Ook werd de begeerte te kennen gegeven dat deze discussie in de maandschriften moet worden voortgezet, vooral door exegetische studiën.

Na de pauze werd over het punt der varia: *Adviseurs op de Synode*, van gedachten gewisseld. De eerste spreker acht het een onderwerp van groot belang te zijn en beweert, dat het van nog grooter belang in de toekomst zal worden. De Synode, zegt hij: is een representatie der kerken en niet van den kathedraal. Er moet voor gewaakt worden, dat de praeadvisoren niet te groot en niet te machtig worden; de kerk mag niet onder den kathedraal staan, maar de kathedraal moet dienstmaagd, niet de vrouw des huizes zijn; ze heeft naast de vrouw haar plaats; ze moet adviseeren, niet gouverneren. Hij meent, dat 2 adviseurs van elke hoogeschool meer dan voldoende is. Hij wil een beperkt getal adviseurs en een voorschift, dat hen tot het geven van advies beperkt. De Synode mag geen debaterende club zijn. Een ander meent, dat de taak der adviseurs op de Synode moet zijn: niets te zeggen maar te antwoorden als hun iets gevraagd wordt.

Een derde vreest, dat men een gevaar ziet, dat niet bestaat. Ook zou hij niet gaarne de praeadvisoren der Synode willen misbanden. Hij zou dit eene beleediging achten voor onze professoren. Wij hebben, zegt hij, veeleer den Naam des Heeren er voor te danken, dat wij in onze professoren

en bekwaame mannen bij uitnemendheid hebben mogen ontvangen. Zij moeten ons eene eere zijn en kunnen op de Synode dienen om de zaken van alle zijden te bezien.

De eerste spreker blijft beweren, dat het getal praeadvisoren als op onze laatste gehouden Synode te groot is. De Synode te Dordt anno 1618—19 had slechts 3 professoren als praeadvisoren. Er moet, zegt hij, zelfstandigheid in de kerk zijn. Een kerk, die in zelfstandigheid verliest, verliest ook prikkel; het komt dan nooit tot energieke krachtsontwikkeling. Hij zou onze professoren op de Synoden plaats willen zien nemen naar een vastgesteld rooster.

Andere broeders begrijpen die vreeze niet. Katheder en kansel moeten harmonisch werken. In den kathedraal ligt kracht voor geheel het lichaam der kerk. En waarom dien dan uitgesloten, waar hij 't allereerst de kerk van dienst kan zijn?

Antwoord: er kan gevaar bestaan van den invloed van den kathedraal op de kerk. En dat gevaar zou groot zijn, wanneer afwijkende richtingen den kathedraal beheerschten. Daartegen wordt weder opgemerkt, dat in zulk een geval het gevaar des te beter zou kunnen afgewend worden. Op de Synode toch spreken de professoren als praeadvisoren zich uit. Daar moet het openbaar worden, wie ze zijn en wat ze gelooven. De bezwaarde broeder moest er zich over verblijden, dat er zoovele dienstmaagden zijn om de vrouw in haar moeilijke taak te sterken.

De praeadvisoren zijn ter Synode niet om te debateren, maar om te adviseeren. En daarvoor heeft de praeses te zorgen. Ook wordt gezegd, dat het voor de adviseurs van belang is te weten, of de kerk hen vrijlaat, dan of de kerk het acht roeping te zijn, dat zij de Synode bijwonen en zich uitspreken. Indien de adviseurs, gelijk tot nu toe geschiedt, mede verantwoordelijk worden geacht voor de besluiten, dan moeten zij ook de vrijheid hebben om zich voor of tegen de aanwezige zaken uit te spreken. Evenwel meent deze spreker, dat beperking van het getal adviseurs overwegend verdient.

Terwijl het reeds 2½ uur in den middag geworden is, treedt Ds. Vonk van Maassluis op en spreekt over: *De bevordering van de Eenheid der geloovigen als een Hoofdeisch van ons kerkelijk leven*. Hij belooft niet een wetenschappelijk, maar voor den aard van zijn onderwerp meer een practische verhandeling. Hij wenscht slechts te verklaren:

1o. Wat bij door de Eenheid der geloovigen verstaat;

2o. Waarom hij de bevordering dier Eenheid acht een hoofdeisch van ons kerkelijk leven te zijn en

3o. Wat wij tot bevordering dier Eenheid hebben in acht te nemen.

Ds. Vonk belooft, wat hij aangaande de Eenheid der geloovigen op deze conferentie ten beste gaf voor de bladen te zullen afstaan. Over het geheel was men het met den referent eens.

Van Ds. Wolf te Maasland was een schrijven ingekomen, dat hij tot zijn groot leedwezen door huiselijke omstandigheden verhinderd was tegenwoordig te zijn.

De vergadering verneemt dit met leedwezen en besluit, Ds. W. te verzoeken zijn referaat te houden D. V. op de volgende conferentie welke D. V., te Arnhem, Zutphen, Apeldoorn of Haarlem zal gehouden worden. Ook zal Ds. Douma van Rotterdam, thans mede verhinderd, uitgenoodigd worden het volgende jaar, zoo de Heere wil, ons met zijn referaat over *Parochiale deeling* te dienen.

Mocht Ds. Douma verhinderd zijn, dan zal Prof. Biesterveld daartoe worden uitgenoodigd.

Ds. Ploos van Amstel, van Zwolle eindigt met dankgebed, nadat gezongen is Ps. 84 : 5. Vooraf had de Voorzitter den referenten, den kerkeraad, de commissie van regeling en de gastvrije broeders en zusters te Zwolle den dank der conferentie betuigd en allen broederen den zegen onzes Gods toegewenscht.

Het Comité.

Boekaankondiging.

Rede en Toespraken bij de Installatie van Ds. P. Biesterveld als leeraar a/d Theol. School van de Gereformeerde kerken in Nederland. Door T. Bos, Bedienaar des Woords te Bedum. Kampen, G. Ph. Zalsman 1894.

Voor velen, die niet in de gelegenheid waren de installatie van Ds. Biesterveld, als leeraar aan de Theol. School, bij te wonen, is de uitgave van deze Rede en Toespraken, zeker een hoogst aangename gave. De ernstige en hartelijke woorden, door Ds. Bos bij die gelegenheid gesproken mogen ook in ruimer kring zegen verspreiden. Er komen tal van behartigenswaardige wenken in voor, ook voor hen die reeds, korter of langer, in de bediening des Woords werkzaam zijn.

Nieuwe reeks van Zondagschoolboekjes. Nijkerk C. F. Callenbach.

Zeer vestigen we de aandacht op deze reeks van keurige boekjes, meestal van bekende en geliefde schrijvers. Ook op den catalogus van Feestgeschenken vestigen we de aandacht, niet het minst om de voorwaarden.

RED.

Vrijheid de levensvoorwaarde voor het Hooger Onderwijs. Inleiding tot het debat over de stellingen voorgedragen in de meeting der Vereeniging voor Hooger Onderwijs, te Utrecht gehouden den 27 Juni 1894. Door Dr. J. Woltjer. Amsterdam, J. A. Wormser. 1894.

Jaar aan jaar poogt de vereeniging voor

Hooger Onderwijs om Gereformeerden grondslag een ernstig debat uit te lokken over gewichtige onderwerpen, die voor het wetenschappelijk leven van ons volk van het hoogste belang zijn. En jaar aan jaar ziet zij zich teleurgesteld, daar niemand van de »andersdenkenden» den toegeworpen handschoen opneemt.

Dit jaar wenschte Prof. Woltjer in het krijt te treden voor de vrijheid van het Hooger Onderwijs, en publiceerde drie daarop betrekking hebbende stellingen. De toelichting dezer stellingen wordt in dit inleidend woord gegeven.

Overbodig zal wel de opwekking zijn, dat allen, die in het hooger leven van ons volk belang stellen, dit inleidend woord moeten lezen en ernstig overwegen. Maar van belang achten we het, de opmerksaamheid ook der minder bevoorrechtten op dit pleidooi te vestigen. Het is zoo helder, zoo duidelijk, zoo voor elk gewoon verstandig mensch begrijpelijk, zoo eerlijk en afdoende, dat we den geleerden schrijver niet dankbaar genoeg kunnen zijn voor dezen arbeid. Ongeletterde, mits verstandige en vrijheid-lievende menschen zullen met genot dit woord lezen, want zelfs de aanblijven van schrijvers in andere talen worden in onze taal medegedeeld. Hier staat geen enkele volzin om te schitteren, en toch schittert het geheel door schoonen eenvoud, zuiverheid van bepaling, helderheid van redeneering en geheiligden waarheidszin. Welk een meester moet het zijn, die zoo kan onderwijzen!

Aandoenlijk nuchter is de opmerking, dat de vrijheid, die het Hooger Onderwijs in ons land geniet, hoofdzakelijk hierin bestaat, dat men er niet om gestraft wordt met geldboete en gevangenisstraf, en ergelijk te vernemen, dat aan buitenlandse vrije instellingen voor Hooger Onderwijs, b. v. Vrije Gymnasia in Noorwegen, door onze Regeering een recht wordt toegekend, dat aan de Vrije Gymnasia in ons eigen land onthouden wordt.

Duch men leze, en oordeele zelf.

De opstanding uit de dooden en der dooden. Eene roepstem aan alle menschen. Door C. B. Amsterdam J. L. A. de Laive.

Onder de lezing van dit geschrift dachten we nu en dan aan het gebruik der Roomsche kerk, om aan de leken den Bijbel te onthouden. Want een zeer groote menigte Bijbel-teksten worden hier aangehaald en, afgaande op den klank van een woord in zulk een tekst voorkomende, zegt de schrijver u, met de meest gewenschte zekerheid, wat er in dien tekst staat, en alrijdt staat er in, wat de schrijver voor zijn doel noodig heeft. Dat doel is de aankondiging van het duizendjarig rijk, met de bekende voorstellingen van hetgeen daaraan zal voorafgaan en daarop zal volgen.

De neiging om de toekomst te weten, is bij sommige menschen, ook bij sommige Christenen, zeer sterk. Dit blijkt ook uit dit geschrift. Maar of de uitlegging, die aan het profetisch woord gegeven wordt, de ware is, kan eerst blijken uit de toekomst. Chiliisme dogmatisch te bestrijden is, op Gereformeerd standpunt, niet bijzonder moeilijk. Maar of in de Gereformeerde dogmatiek het laatste woord over alle dingen gesproken is, zal ook eerst door den tijd blijken. De bespiegelingen der Chiliasten willen we daarom niet oordeelen, maar die laten voor hetgen ze zijn. Wij houden ons intusschen aan de vaste punten, die de Schrift aanwijst, met betrekking tot dood, opstanding en eeuwig leven. En de hoofzaak is en blijft voor ons, wat we, in kerk, staat en maatschappij doen moeten, zolang het duizendjarig rijk er nog niet is.

RED.

Een rapport over den arbeid van de Evangelische kerk in Italië — vroeger de *Chiesa Libera*. — verhaalt de bekeering te Florence van een jongen priester uit Lucca, die te Florence studeerde om professor te worden. Een Bijbel, die hem door een armen zieken man gegeven was, die biechten wilde, was het eerste middel om den priester tot het Evangelie te brengen. De zieke wilde zich uit gewetensdrang van den Bijbel als van een verboden boek ontdoen. De jonge priester, Petroni geheeten, leidde hem echter ter zijde, zonder hem te willen lezen, maar voortdurend kwam hij hem toch in handen. Eindelijk ging hij er in studeeren en werd zoo van stap tot stap tot de waarheid gebracht, hoewel hij veel moeite had om van den Maria-dienst afstand te doen. Ten slotte verliet hij de Roomsche kerk geheel en voegde zich bij de Evangelische.

Onlangs heeft de directeur van de Volkszending te Beziens eene openbare bijeenkomst gehouden om tegen de stierengevechten te getuigen. Verscheidene belanghebbenden en spelers in die gevechten waren daarbij tegenwoordig, en lieten in de vergadering gemor hooren. Een ging er zelfs toornig uit, roepende: »Wacht je voor diamant!» Toen de voorstanders zagen, dat de spreker veel steun had, verliet hij de vergadering, die daarop in vrede uiteen kon gaan.

De Inlandsche predikers der Amerikaansche Methodistische zending vergenoegen zich met een traktement van vijfenzeventig gulden per jaar. Zij vonden zich zeer aangemoedigd, toen een aantal Christenen van Moody's Bijbelklassen voor f 7500 inschreven om hun nog honderd predikers toe te voegen.

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.